

NHẬT TIẾN

ÁNH SÁNG CÔNG VIÊN

NGÀY NAY - 1963

**ánh sáng
công viên**

nhật tiến

ánh sáng
công viên

nhật tiến

bìa 1: *Internet*

bìa 2: *Ngày Nay*

trình bày: ***Muon Phuong***

nguồn: *Internet*

Muôn phương góp lại, trả về muôn phương

ánh sáng
công viên

NHẬT TIẾN

MỤC LỤC

Ánh sáng công viên	9
Đi đòi nợ	33
Rã rời	61
Hương lan	47
Mắt lưới	77
Bóng tối	97
Cái kiến	111
Chuyện dưới vườn	133

ÁNH SÁNG CÔNG VIÊN

Ra đến đường cái, gã quay lại nhìn khám đường với một vẻ lưu luyến. Dầu sao, gã cũng đã sống ở đây tròn ba năm. Gã có cảm giác như mình vừa đi hết một chặng đường. Ở đây gã đã bỏ lại nếp sống quen thuộc, những người bạn thân, những kẻ đã chia xẻ với gã từng tô canh, điều thuốc. Gã nhìn cuộc sống ồn ào ngoài đường phố một cách ngỡ ngàng. Ánh sáng chan hòa trên những bảng hiệu sặc sỡ, trên lùm cây xanh và trên mặt đường lấm bụi. Gã tần ngần đứng ở đầu đường. Trên tay gã vẫn lúc lắc cái túi vải. Cơ nghiệp của gã chỉ vồn vện còn một bộ quần áo, một xấp vở nguệch ngoạc chữ và hình vẽ mà gã đã học trong tù, một tờ giấy bạc một trăm và một xấp giấy chứng nhận sự tự do của gã. Gã nghĩ đến người vợ trẻ đã tiếp tế cho gã

10 | Nhật Tiến

hơn nửa năm trời, hồi gã mới bị tuyên án. Từ đó về sau, nàng bỏ mặc gã với số phận hẩm hiu mà gã phải gánh chịu. Lần cuối cùng đến thăm, nàng bỏ vào cái lảng của gã một gói thuốc, một cặp bánh chưng và một nải chuối. Hai người nhìn nhau qua tấm lưới sắt. Giữa đám người chen chúc cả bên trong lẫn bên ngoài, tiếng của nàng bị lạc đi trong cái không khí ồn ào, cấp bách. Ở đây ai cũng muốn nói thật to, thật nhiều, muốn ôm người thân yêu trong vòng tay, muốn nước mắt của mình hòa lẫn với nước mắt của kẻ bên kia song sắt. Gã nhìn thấy nàng trắng xanh, hốc hác. Nước mắt nàng chạy vòng quanh trên riềm mi cong. Gã bấu lấy tấm lưới sắt như muốn nắm chặt bàn tay nhỏ nhắn của nàng.

Sau lần ấy, nàng không trở lại nữa. Gã kiên nhẫn chờ từ tuần này sang tuần khác. Buổi tối lúc lên đèn, trong khi mọi người nô đùa, hát xướng, thì gã rúc vào tấm áo che kín lấy mặt mà khóc như một đứa trẻ. Đến kỳ nuôi cơm, không nghe thấy gọi đến tên mình, gã tiu ngửu ngồi lại, đập những chiếc ống bơ sữa bò thành từng miếng

thiếu phảng. Lúc ấy gã muốn đập nát cả cuộc đời dưới những nhát búa hần học. Khi trở về, bạn bè xẻ cho gã nửa tô canh, hoặc đĩa bún, hoặc khúc bánh mì cặp chả. Gã ăn chung với mọi người, trệu trạo nuốt lẫn sự ghen ngào trong cổ họng.

Lâu dần, gã quen với niềm cô độc của mình. Tới kỳ hẹn, gã không chờ, ban ngày, gã miệt mài học chữ, học thêu, học gò, học đàn hoặc hầu cờ với mấy người bạn già. Đêm đi ngủ, gã nhắm bài cho tới lúc mệt thiếp đi.

Nếp sống bầu vịu qua kẻ khác vừa tạm quen được thì gã đã mãn hạn tù. Bây giờ gã còn thấy cô độc hơn cả cái ngày gã tin chắc vợ gã đã bỏ đi lấy chồng. Chiều hôm qua, một người bạn giúi vào tay gã tờ giấy một trăm. Đó là sự giúp đỡ cuối cùng mà gã nhận được của những người thân. Gã bóp mạnh tờ giấy vào năm ngón tay. Gã đã đi được một quãng đường dài mà lòng gã chưa hết phân vân. Một chiếc xe buýt ngừng ngay ở cách gã mấy bước. Trong một giây gã quyết định chóng vánh trở về nhà cũ. Gã không hy vọng gặp người vợ đã chung sống với gã hai năm đầm ấm.

12 | Nhật Tiến

Gã chỉ muốn đứng ở trên mảnh đất ngày xưa, được nhìn cái mái thấp lụp xụp, vào những ngày mưa nước hắt vào tận chiếc giường nhỏ của vợ chồng gã. Trăm ngàn thương yêu đã diễn ra ở chỗ tối tăm lụp xụp ấy.

Gã bước qua chiếc cầu gỗ bắc ngang con lạch nhỏ, rồi tìm một chỗ ngồi ở dưới bóng mát. Cánh cửa gỗ quen thuộc hiện ra trước mắt gã. Mái lá khô cằn, xơ xác vẫn không được lợp lại, vách đất càng thấy vỡ ra, nan tre xộc xệch, nham nhỡ. Gã không dám nhìn thẳng vào trong mà nhắm nghiền mắt lại. Những giọt nước mắt nóng và mặn chảy ròn ròn ở hai bên má. Hình ảnh người vợ trẻ hiện ra trong ý nghĩ, rõ ràng như gã vừa mới ôm ấp nàng ngày hôm qua. Rõ ràng mùi thơm trên người nàng còn vương vất ở quanh mình gã. Điều ấy làm gã nhận ra rằng gã chưa quên nàng, không thể quên được nàng. Một người đàn bà to béo bế một đứa bé chốc lỏ hiện ra ở bậc cửa. Gã vụt thấy trong đầu óc gã vừa có một sự sụp đổ hoàn toàn. Hình ảnh xa lạ trước mặt gã đã xóa đi tất cả cuộc đời đã qua của gã ở đây, ở ngay

chốn này. Vợ gã đã bỏ đi thật rồi, không còn sự tự đánh lừa nào đánh lừa nỗi gã nữa.

Gã thất thế đứng dậy, bước qua cầu gỗ. Bên kia là thành phố ồn ào, sự ồn ào bình thản, đều đặn, và dừng dừng đến độ độc ác. Gã đã đi qua rất nhiều đường phố. Gã đã gặp biết bao nhiêu bộ mặt ở trên đường. Nhưng người càng đồng gã càng thấy lẻ loi hơn. Ở trong cuộc sống tù tội nhìn ra, gã thấy bên ngoài đầy vẻ hứa hẹn. Gã mong được như mọi người, có tự do đi lại, có việc để làm, cơm để ăn, có nhà để ở. Và ở trong ấy, gã tưởng như khi ra ngoài, mọi người sẽ cho gã từng ấy thú. Nhưng bây giờ, gã cảm thấy mọi sự không dễ dàng như gã tưởng. Gã muốn đập phá sự dừng dừng của mọi người.

Cuối cùng, gã tìm đến ghế đá của một công viên và nằm ngủ ở đấy. Gió mát làm người gã nhẹ nhõm hẳn đi. Đã lâu không đi bộ xa, hai chân gã mỏi nhừ. Gã cởi chiếc áo ngoài ra đắp lên mặt. Cái túi gã kê làm gối. Xấp giấy lẻ của trăm bạc còn lại, gã cuộn tròn dặt ở lưng quần. Giấc ngủ

đưa gã trở lại cuộc sống quen thuộc trong khám đường.

Đến lúc choàng dậy, gã vụt túm được một bàn tay đang lẩn vào lưng gã. Trời đã nhá nhem tối. Trước mắt gã, dưới ánh đèn héo úa, một người con gái đang lúng túng gỡ bàn tay nhỏ bé nằm cứng trong những ngón tay sần sùi của gã. Gã vụt hiểu hành động xấu xa của nàng. Gã ngồi nhòm hẩn dậy, và người con gái đứng nhoèn miệng ra cười. Bóng tối che lấp một nửa khuôn mặt trái xoan.

– Ngủ gì mà ngủ khiếp!

Gã không đáp, lẩn tay vào lưng quần. Thấy cuộn giấy bạc vẫn còn cộm ở lưng, gã nhìn nàng gườm gườm. Gã thấy nàng không xấu. Cặp mắt to, mũi nhỏ, gò má cao, đôi môi đỏ và mỏng quệt. Nàng cũng nhìn gã với vẻ chế diễu. Sự chế diễu cố che giấu vẻ sượng sùng về cử chỉ của nàng vừa qua. Một lát, nàng ngồi phệt xuống đất, tay bút những ngọn cỏ. Gã vươn vai đứng dậy vặn người cho xương cốt giãn ra. Một hàng bánh chưng đi

qua, gã vẫy lại mua rồi ngồi bóc ăn. Mặt người con gái như ngây lại. Cổ họng nàng như gang ra. Nàng vừa nhìn lên những ngọn đèn mới thắp trên công viên vừa nuốt trệu trạo những miếng nước bọt. Gã ném vào cạnh nàng một chiếc bánh và nói:

– Ăn đi!

Nàng quay phắt lại, nhìn gã. Gã vừa nhai vừa cười. Mắt nàng thoáng một niềm vui. Nàng cầm cái bánh lên, bóc ăn ngẫu nhiên. Gã móc thêm tiền, mua thêm bánh. Hai người ngồi gần nhau. Gã hỏi:

– Nhà ở đâu?

Nàng lắc đầu. Gã hỏi thêm:

– Bây giờ làm gì?

Nàng lại lắc đầu. Hai người lại ngồi im lặng nhai bánh. Tiếng hàm răng chóp chép trong tiếng muỗi bay vo ve trên mặt cỏ. Tiếng xe chạy trên đường phố âm ì vọng vào. Đằng xa, những

16 | Nhật Tiến

tòa building chói lọi ánh sáng, cao ngất ngưởng. Gã thỉnh thoảng lại liếc về phía nàng. Bây giờ gã thấy nàng đẹp hơn là gã tưởng. Cổ trắng, mình dài, vai thon. Ăn xong nàng đứng lên. Thân hình cắt trên nền tối nhá nhem. Nàng đi lại vòi nước trên bồn hoa, khom lưng xuống rửa. Gã tiến theo nàng, bắt chước vục tay xuống dòng nước mát lạnh. Một lát nàng trở lại chỗ ngồi, lần này khuất trong bóng tối. Gã lững thững đi thật chậm. Gã phân vân tự hỏi nên lại ngồi nói chuyện với nàng hay bỏ đi. Nhưng lần này nàng lại nói với gã trước:

– Bác ở đâu?

Gã đáp:

– Ở tù ra.

Nàng mở to mắt nhìn gã kỹ hơn, rồi nàng mỉm cười. Gã ném cái túi vải xuống cỏ và ngồi xuống theo. Nàng hỏi:

– Ăn trộm, giết người, hay Việt cộng?

Gã đáp:

– Tình nghi.

Nàng « à » một tiếng hóm hỉnh rồi vòng tay ra gãi ở sau lưng. Một lát nàng nói:

– Còn bây giờ thì sao?

Gã nhún vai:

– Đi một ngày rồi nhưng không có việc. Cô cũng thế hả?

Nàng gật đầu. Gã ước ao:

– Ô! Giá bây giờ có một điều thuốc nhỉ?

Nàng nói:

– Để tôi đi mua cho. Gã lúng túng trao cho nàng đồng bạc.

Nàng đứng dậy phủi bụi ở quần. Gã nói:

– Thuốc Mê-li-a ấy nhé.

Nàng đi thật nhanh. Gã nằm ngả người trên nệm cỏ. Bầu trời trên đầu lưa thưa sao. Gã thấy nhớ khung cảnh ồn ào trong tù lúc buổi tối, nhớ người bạn già có khuôn mặt trầm ngâm lúc bí nước cờ, nhớ tiếng cười hả hê sung sướng của mấy người bạn trẻ lúc họ chuyển cho nhau cái muống nếm thử nồi canh nghi ngút khói. Ở ngoài này, gã thấy mình khổ hơn họ nhiều.

Một lát, người con gái trở về, trên môi có dấu thuốc cháy đỏ. Hai môi nàng chum lại, cong lên. Nàng bật ra những tiếng ho ngắn. Gã thấy lòng mình ấm lại. Nàng ngồi xuống cạnh gã rồi đặt vào môi gã miếng thuốc. Đầu miếng thấm ướt nước bọt. Gã thấy thú vị về miếng đó. Gã nhìn nàng bằng cặp mắt biết ơn. Gã rít một hơi dài, qua màu khói xanh cuộn cuộn gã thấy mắt nàng long lanh như hai chấm đèn sáng. Khuôn mặt của nàng rạng rỡ hẳn lên. Gã lại thấy nàng đẹp hơn mười lăm phút về trước. Lần này nàng nhoẻn miệng cười. Hai hàm răng nàng khá đều đặn. Nàng nói:

– Thuốc khét thế này mà cũng nghiện được.

– Nhưng nghiêng vào rồi thì thấy nó bùi.

Nàng ngạc nhiên:

– Nó bùi?

– Ủ, nó bùi.

Cả hai cùng bật lên cười. Gã ngồi xích lại gần nàng. Gã thấy hơi nàng thở nhẹ nhẹ. Bàn tay nhỏ nhắn của nàng bút từng sợi cỏ. Gã định nắm lấy nhưng rụt rè mãi lại thôi. Nàng nói:

– Hồi trước vườn hoa này là một khu đổ rác.

Gã gật đầu:

– Thành phố có vẻ mỗi ngày một đẹp thêm ra. Mình đi mấy phố cứ hoa cả mắt.

– Chắc ở tù ra thì thấy cái gì cũng lạ lắm nhỉ?

– Chuyện! Mấy năm giờ không được thấy cái gì ngoài một vườn hoa rộng...

Nàng ngạc nhiên:

20 | Nhật Tiến

– Ô! Trong ấy cũng có vườn hoa hả?

– Có chứ. Bọn tôi chăm tưới còn đẹp bằng mấy.

– Nhưng rồi tưới cho ai coi?

– Mình coi!

– Tù coi?

– Ủ, tù coi!

– Tù mà cũng được coi à?

– Ai cấm?

– Tưởng tù rồi thì phải cấm chứ!

– Cấm cái gì?

– Cấm coi?

Nàng cười hồn nhiên. Mái tóc chạm vào vai gã. Người gã nóng lên, trông gã đầy vẻ lúng túng của một kẻ ngây thơ vụng dại trước tình yêu. Bây

giờ họ ngồi sát vào nhau, âu yếm như một đôi tình nhân thực thụ. Nàng chột nói:

– Còn một điều thuốc nữa, hút nốt nhé?

Gã gạt đầu như một đứa trẻ. Nàng nhoài ra chỗ mẫu thuốc gã vừa vút, nhón lên rồi châm nốt điều còn lại. Khuôn mặt của nàng đỏ hồng lên trong đóm lửa. Cặp lông mi cong lại. Những sợi khói bay qua vầng trán phẳng. Lúc nàng đặt điều thuốc lên môi gã thì gã nắm lấy bàn tay của nàng. Gã muốn nói một câu tình tứ, nhưng óc gã đặc tịt lại. Ý tưởng của gã khô cạn và rộng tuếch như ngày nào gã ngồi trong phòng thẩm vấn. Gã cố níu lấy một hình ảnh để suy nghĩ. Gã nom thấy một vì sao long lanh ướn trên nền trời. Lòng gã phơi phơi vui. Đến khi gã tìm được câu nói ngắn, rất ngắn, rất giản dị, rất thường tình là « Tôi yêu cô, tôi yêu cô lắm » thì nàng đã rút tay ra khỏi bàn tay của gã. Điều ấy khiến gã cụt hứng và ngồi cầm như hạt thóc.

Người con gái nói:

22 | Nhật Tiến

– Thôi, về nhé?

Gã hốt hoảng:

– Ấy! Đừng...

Nàng nhìn gã mỉm cười tinh nghịch:

– Thế làm gì bây giờ?

Gã thò tay vào túi nhăm lại số tiền gã còn.
Rồi gã nói:

– Chúng mình đi... ăn cơm!

Nàng ngạc nhiên:

– Kìa! Vừa ăn bánh xong.

Gã lúng túng:

– Ba cái bánh, ăn thua gì.

– Nhưng mà tôi no. Thôi, chả đi đâu.

– Vậy đi uống nước. Ăn bánh chừng khát nước thật.

Nàng nhào tay ra với một hòn sỏi rồi ném về phía bể phun nước. Viên đá chao đi dưới ánh đèn vàng úa rồi rơi tòm vào lòng bể. Những giọt nước bắn lên, sáng lấp lánh. Rồi nàng nhìn gã mỉm cười. Gã không biết nói gì hơn, đành ngồi thở dài. Gã lại bắt đầu suy nghĩ để tìm một lời tán tỉnh khác. Trong khi ấy người con gái thò tay ra gãi ở sau lưng. Cử chỉ ấy khiến gã cũng thấy ngứa lây. Và cho tới lúc đó gã mới khám phá ra rằng ở trong công viên có rất nhiều muỗi mắt. Gã giờ bàn tay ra đập đen đét lên đùi và bụng chân. Miệng gã chép liên hồi:

– Khiếp! Muỗi đầu mà muỗi thế.

Ngồi bên cạnh, nàng thò tay sang gãi hộ vào chân gã. Cử chỉ ấy làm gã ngạc nhiên đến tột độ. Gã « nghe » thấy từng cảm giác mềm mại của những ngón tay lướt trên lớp da dầy sần sùi. Lần này gã không bỏ lỡ một dịp may, mà cất tiếng nói:

– Thế nào ngày mai tôi cũng tìm được.

Nàng ngừng tay, ngạc nhiên:

- Tìm cái gì cơ?
- Tìm việc ý. Tôi sẽ đi làm. Cho tôi, cho cô...

Nàng nhìn gã trều mển rồi bật lên cười:

- Chắc không?

Gã quả quyết:

- Chắc!

– Thôi, chả mong. Hãy lo lấy một thân một mình cũng còn khó. Thời buổi này, nhất lại mới ở tù ra.

Gã nắm ngay lấy tay nàng, nắm chặt:

- Ngộ tôi có việc làm tốt thì sao.

Nàng nhìn gã cười rúc rích:

- Thì chả sao cả.

Gã thiết tha:

– Thì sẽ lấy tôi nhé,.. nhé...

Nàng không đáp, rút tay ra khỏi tay gã rồi lặng lẽ quay mặt đi. Gã chợt cảm thấy hạnh phúc của mình đang tuột ra khỏi tầm tay, cũng như ngày xưa, gã tìm được cảm giác ấy khi bắt đầu bước chân qua cổng nhà khám. Gã nói trong hốt hoảng:

– Sao? Chúng mình làm sao kia chứ.

Nàng quay lại nhìn gã, vẻ mặt buồn hiu:

– Chẳng làm sao cả, nhưng đừng, đừng nói chuyện ấy nữa.

Gã thất vọng:

– Cô lập gia đình rồi phải không?

Nàng lắc đầu và vụt đứng dậy:

– Không phải thế, nhưng mà thôi. Tôi về đây.

26 | Nhật Tiến

Bây giờ, gã tự thấy mình không lý do gì để ngừng lại ở đây cả. Gã nắm lấy bàn tay nhỏ bé của nàng, kéo xuống và nài nỉ:

– Đừng về, tôi xin cô, đừng về.

Nàng mỉm cười:

– Để ở đây suốt đêm chắc.

– Suốt mấy đêm cũng được.

– Nhưng tôi không được.

– Tôi yêu cô...

– Hãy để lần khác nói.

– Lần khác là bao giờ.

Nàng cười lên khanh khách, rồi du mạnh gã nghiêng xuống nệm cỏ và đáp:

– Hãy kiếm chỗ ngủ đêm nay đi. Trời có thể mưa được lắm.

Gã cảm thấy cái nhục nhã của một kẻ đi tỏ tình mà không có lấy một chỗ trú chân. Tần ngần một lát gã nói:

- Mai gặp nhau lại vậy nhé.
- May ra!
- Tôi cứ chờ ở đây đấy.
- Dơ không! Ai người ta hẹn.
- Tôi cứ chờ.
- Nếu thế tôi không tới.
- Giỡn hoài!

Nàng bật lên cười:

- Thôi được, mai đến ăn bánh chung nữa.

Gã vui mừng đứng dậy theo nàng:

- Thế là tôi thích lắm rồi.

Hai người dắt nhau đi ra đường cái. Ánh đèn của cửa hiệu thuốc tây bên kia hè phố chiếu sang đỏ rực rực. Gã nom thấy khuôn mặt của nàng hồng lên. Cặp mắt long lanh sáng. Gã càng thấy nàng đẹp hơn là gã đã tưởng tượng trong ý nghĩ nữa. Chợt nàng đứng lại và nói:

– Thôi đừng đi theo nữa.

Gã đáp:

– Tôi tiễn cô về đến nhà.

Nàng giãy nảy lên:

– Không được mà.

Gã ngần ngừ:

– Kìa!....

Nhưng nàng cương quyết:

– Quay lại đi, không thì mai tôi không đến nữa...

Gã vội vàng đáp:

– Được rồi... được rồi... tôi quay lại đây.

Nàng đặt tay lên lưng gã và đẩy gã về lối cũ. Gã vừa đi vừa bịn rịn:

– Vậy, tối mai nhé.

Nàng gật đầu rồi ra hiệu cho gã. Gã lúi thủi đi lúi vào trong góc tối. Đứng chờ một lát nàng mới quay gót tắt tả đi. Gã nom thấy nàng ngoảnh lại nhìn đằng sau mấy lần. Nhưng đời nào gã để cho nàng biết là gã đã đi theo. Gã lén qua ba bốn gốc cây rồi băng nhanh sang phía bên kia đường. Dưới bóng đen của những bảng hiệu, gã thích chí ung dung theo dõi nàng từng bước. Gã nom thấy nàng thoản thoắt tiến ra đầu phố. Một chiếc xích lô từ phía sau vượt lên cạnh nàng.Ồ, nàng trèo lên mà không mặc cả. Hai người có vẻ quen nhau. Gã nhón nhác tìm một chiếc xe khác nhưng không có. Gã phải co chân chạy theo. Gã không muốn để mất hút con người mà gã tin rằng sẽ đem lại cho gã nhiều hạnh phúc.

Gã chạy như thế suốt một đoạn dài. Quanh gã, đường phố vắng ngắt không một bóng người, bóng xe. Mấy năm ở tù không quen làm việc nặng nhọc, gã thấy trống ngực đập ran và mồ hôi tháo ra đầm đìa ngực áo. Gã tự nghĩ mình thật là điên rồ, ngu dại, nhưng hình như thâm tâm gã, nhất quyết thúc giục gã làm công việc ấy.

Bỗng nhiên cái xe đang trước ngừng lại và có tiếng nằng cãi vã mỗi lúc một to. Gã băng mình thêm để tiến lại gần hơn. Bây giờ thì gã vừa nom thấy nàng tung vạt áo lên, vừa nghe rõ tiếng nàng nói:

– Đây, thử khám đi coi xem có đồng nào trong túi không. Đã bảo rằng nó không phải khách chơi mà. Nếu được thì người ta đã chia rồi, ai thèm ăn chặn của nhà bác.

Người phu xích lô tiến lại luôn tay vào bụng nàng sờ nắn một lát. Đột nhiên hấn cục súc:

– Vậy ở trong ấy làm chó gì mà lâu thế. Bộ tôi đập xe cho cô đi hóng mát đó phải không. Thôi

lên lẹ đi rồi ra bến tàu. Đây còn mấy chục bạc thuế nữa.

Người con gái nhún vai nhìn lại đằng sau rồi lặng lẽ bước lên xe. Nàng vô tình không nom thấy gã đàn ông lúc đó vừa nép vào phía sau một gốc cây to. Hai tay gã ôm lấy mặt. Hai chân gã mệt mỏi rã rời. Gã bỗng ngồi xếp xuống như muốn thu nhỏ hình dáng của mình trong bóng tối của thành phố về đêm...

ĐI ĐÒI NỢ

Tôi hồi hộp bước lên cái cầu thang ọp ẹp. Chung quanh hoàn toàn im lặng khiến tôi lo lắng. Nhưng nghĩ rằng bây giờ là buổi trưa, giờ mà ai cũng thường có ở nhà, tôi lại yên tâm. Tiếng cót két của bước chân dẫm trên sàn gỗ vang lên trong bóng tối mờ mờ của căn buồng ẩm thấp. Tôi hy vọng vợ chồng Tân sẽ thò đầu ra ở cánh cửa gỗ trên lầu. Bây giờ gặp Tân tức là tôi có tiền trang trải đủ món cần tiêu vào cuối tháng. Điều đó chắc chắn rồi, vì Tân hẹn trả tiền cho tôi từ hôm qua. Nhưng làm ra vẻ lịch sự, trưa hôm nay tôi mới đến. Thật là rộng rãi thì giờ để cho vợ chồng Tân không thể hiểu lầm rằng tôi đã chắc lép.

Lên đến bậc chót, tim tôi bắt đầu đập mạnh. Tôi nghĩ đến lời hứa hẹn với bà chủ trọ rằng sẽ

34 | Nhật Tiến

trả tiền bà ta ngày hôm nay. Tôi nghĩ đến mấy bộ quần áo nằm cả ở thợ giặt mà chưa có tiền lấy. Rồi còn tiền thuốc lá, tiền cà phê, tiền ăn sáng. Tất cả trông vào món hai ngàn tôi cho Tân vay tạm hồi đầu tháng tây.

Cửa phòng Tân không khóa. Tôi vui mừng đẩy mạnh rồi thò đầu vào với một nụ cười. Nhưng chả có ai ở trong ấy cả. Hai tách nước nằm trên bàn, bên cạnh cái điếu và một tờ nhật báo. Ánh nắng buổi trưa hắt qua cửa sổ chiếu vào đến tận chân cái ghế ngựa. Tôi không nom thấy hai đôi giày của vợ chồng Tân vẫn ghếch ở dưới gầm giường. Nụ cười tắt ngay trên môi tôi. Và tôi bắt đầu thấy thất vọng. Tôi cần nhần trong ý nghĩ:

– Buổi trưa mà cũng đi!

Tôi hần học đẩy mạnh cửa, bước vào. Bỗng nhiên tôi bực tức và sốt ruột vì mình sẽ phải chờ đợi vợ chồng Tân, trong một thời gian không định trước. Tôi ngồi xuống ghế và để một chân lên chiếc ghế bên kia. Giá những lần khác thì không bao giờ tôi làm thế. Vợ Tân đã chẳng

thường khen tôi là người ý tứ nhất trong tất cả các bạn của chồng nàng đấy hay sao. Để giày của tôi miết lên mép gỗ. Không nhìn xuống, tôi cũng biết rằng đất cát đang rơi lả tả lên trên mặt ghế. Sự bức tức làm tôi chẳng cần nghĩ ngợi gì về điều ấy cả. Tôi nhìn lên vách gỗ. Ảnh hai người chụp hồi mới cưới nom đầm ấm như một đôi chim, Tôi thoáng nghĩ đến sự sung sướng của một cặp vợ chồng son. Nhưng ý nghĩ ấy lại bị xen vào món tiền hai ngàn đồng bạc nợ. Vì vậy tôi nhận ra rằng tôi vẫn đang bị sự bứt rứt làm chủ mình. Kim đồng hồ trên mặt bàn chỉ hơn một giờ. Tôi nghĩ đến buổi chiều ngày hôm nay, và buổi chiều nay tôi sẽ phải thanh toán các món cần tiêu. Lòng tôi nóng như lửa đốt. Tôi quơ lấy tờ nhật báo và liếc qua những dòng chữ lớn. Có tin vợ đâm chồng thấu phổi, có tin thiếu nữ bỏ nhà ra đi, tin tòa án xử những vụ lường gạt tiền góp hụi. Tất cả thoáng qua rất mơ hồ trong cái lo lắng, bồn chồn của tôi. Tôi ném tờ báo xuống bàn lấy thuốc lá ra hút. Căn buồng chật hẹp nằm trong cái im lìm của buổi trưa gay gắt nắng. Cái nóng hầm hầm bắt từ mái ngói xuống làm mồ hôi tôi

vã ra ướt hết một mảng áo. Có tiếng ô-tô từ phía xa vọng về. Có tiếng dội nước ào ào ở dưới sân. Tôi đứng dậy tiến lại phía cửa sổ nhìn ra ngoài. Những mái nhà khấp khểnh bằng tôn, bằng lá như rộp cong lên dưới ánh nắng. Từng dây phơi quần áo trắng xóa chằng dãi ở trên những gác xép. Những ô cửa sổ nhỏ xíu như cửa lồng chim, nhìn vào thấy tối hun hút. Lại có tiếng dội nước rào rào ở phía dưới sân. Tôi nhìn xuống dưới ấy. Một cái buồng tắm thấp lè tè dựng lên bằng bốn khung gỗ lệch lạc còn rõ cả những chữ in của những thùng sữa, hơi khuất ở đằng sau mấy vại nước. Nhưng tôi đứng ở trên, nên tôi nhìn thấy một nửa cái lưng trắng nhể nhại và một mái tóc đen bới ngược. Tim tôi đột nhiên đập mạnh. Tôi rất muốn quay trở vào để đến chiều, đến tối, tôi sẽ được thanh thản tự hào với tôi rằng mình trong sạch. Nhưng chân tôi hầu như chôn ở chỗ ấy. Sự vắng vẻ của buổi trưa làm cho tính xấu của con người tôi đột nhiên vùng dậy. Tôi đứng lùi lại một nửa bước, bố trí cho khỏi lộ liễu, nhưng mắt tôi vẫn nhìn rõ chỗ ấy. Trong mơ hồ, lương tâm của tôi kêu gọi tôi một lần cuối, rất yếu ớt.

Tôi thoáng nghĩ đến hậu quả của sự phạm tội bị bắt quả tang. Nhưng chỗ tôi đứng kín đáo quá. Sự ấy làm cho tôi thêm vững chắc và tôi để mặc cho mình tự du vào cái thú vị bất ngờ ấy. Tôi quên món nợ hai ngàn. Tôi quên bộ mặt cau có của bà chủ trọ và cái nhìn như nhắc nhở của cô hàng thuốc lá. Bây giờ cái thế giới của khối óc tôi là một mảng lưng trắng toát, vừa thon vừa chắc và một cái gáy nuột nà đáng yêu ở chỗ chân tóc đều búi ngược. Tôi vẫn nhìn xuống phía ấy. Cái nhìn nửa rụt rè, nửa như tự then, nhưng thật là thỏa mãn. Có lúc tôi thấy hai cánh tay tròn lẳn giơ lên cao, dội những dòng nước trong trẻo lấp lánh ánh nắng lên hai vai tròn trĩnh. Người thiếu nữ như rướn lên. Bây giờ tôi không còn là thằng tôi đạo đức trong xã hội hàng ngày nữa. Tôi thấy mình bé lại, khốn nạn không bằng một con vật, xấu xa đến nỗi không còn thấy gương cả với chính mình. Thoáng trong một giây tôi tự đánh lừa tôi rằng trên đời này con người nào chẳng có sự xấu như thế. Sự xấu xa che đậy bằng cái vỏ đạo đức bên ngoài, chưa nảy nở là chưa có dịp đẩy thôi. Cho nên tôi để tim tôi đập mỗi lúc một

mạnh, để óc tôi lan man tưởng tượng đến những sự mê mẩn của một kẻ được trông thấy một người đàn bà cởi trần. Và đáng lẽ tôi còn đi xa hơn nữa trong cái thế giới rạo rực làm nóng cả cơ thể, nếu không có tiếng kẹt cửa ở phía đằng sau. Tôi giật nảy mình quay phắt lại. Vợ Tân mặc áo dài xanh đang đứng nhìn tôi ở ngay ngưỡng cửa. Nàng đi nhẹ nhàng thế nào mà tôi không nghe thấy tiếng chân lên cầu thang gác. Tiếng dội nước lại rào rào văng lên ở hai bên lỗ tai bất chợt ù lên của tôi. Tôi có cảm tưởng như mình là một kẻ phạm tội bị bắt quả tang. Tôi bối rối thật sự. Mặt tôi đỏ phừng phừng. Tôi chào nàng với một sự lúng túng. Bấy giờ thì thằng người khốn nạn ở trong tôi đã lén trốn đi biệt tăm rồi. Lương tâm tôi bắt đầu hùng hồn sỉ vả rằng sao tôi đã ngu si và dại dột đi « nhìn » như thế. Nếu vợ Tân biết điều ấy thì tôi sẽ ra sao? Nhưng cái khôn của tôi đã tìm cho tôi một câu lấp liếm cố làm ra vẻ tự nhiên:

– Ô, anh chị đi chơi đâu về. Tôi chờ anh chị mãi.

Nhưng nói xong tôi mới lại thấy rằng mình

vô ý. Chờ mãi để làm gì, phải chăng là để đòi món nợ hai ngàn. Tôi không bao giờ muốn để một người đàn bà xinh đẹp như vợ Tân hiểu một cách lộ liễu cái điều như thế. Vì vậy tôi lại phải gắng gượng nói một câu lấp liếm thứ hai:

– Định lại xin anh chị cuốn bản thảo hôm nọ để đem đi in vào cuối tháng.

Nhưng nói xong tôi lại thấy rằng mình đại dốt hơn. Như vậy có thể vợ Tân sẽ coi sự tôi lấy tập bản thảo là điều cốt yếu chứ không phải đến đây để đòi món nợ hai ngàn. Tuy thế óc tôi chỉ đủ sức hiểu cái điều đó một cách mơ hồ. Vì tôi vẫn đứng ở cửa sổ, và bên tai tôi vẫn có tiếng ùm ùm dội nước. Một nửa, tôi muốn tiến lại ngồi ở phía bàn để tỏ ra mình có dáng tự nhiên, một nửa tôi lại muốn đứng án ngữ ở đấy để cho vợ Tân khỏi ngó xuống phía dưới. Sự lựa chọn ấy khiến tôi càng lúng túng. Nhưng rồi tối phải lại ghé ngồi vì có tiếng giầy tây cót kết lên thang và đầu Tân hiện ra ở cửa. Chúng tôi bắt tay nhau rất thân thiện, nhưng mắt tôi lo lắng nhìn theo vợ Tân đang bước qua cửa sổ. Hình như hôm nay tôi thấy

nàng có vẻ khác thường. Vẫn nụ cười mọi ngày mà sao như có vẻ tinh quái, vẫn cặp mắt thông minh, linh lợi ấy mà sao tôi thấy như nàng muốn xoi mói, muốn tìm tòi vào sự bẩn thỉu thâm kín vừa mới nảy nở trong óc của tôi. Ánh nắng vàng tươi gay gắt vẫn chiếu hắt qua cửa sổ, bây giờ ăn sâu vào đến tận nửa cái ghế ngựa. Tiếng nước im được một tí rồi lại ùm ùm vẳng lên. Tôi muốn cánh cửa đóng lại, tiếng nước im đi, vì những cái ấy như túm lấy áo tôi, kéo tôi ra trước mọi người, tố cáo rằng thằng tôi đã tà tâm nhìn một người đang tắm. Điều ấy làm lương tâm của tôi càng thêm bối rối. Bây giờ tôi mới thấy thật là đại đột.

Nếu tôi quay vào sớm một phút, ngồi giờ tờ nhật báo kia ra xem thì có phải là tôi vẫn được là một kẻ hoàn toàn trong sạch, có đủ tư cách đòi vợ chồng Tân món nợ hai ngàn một cách rất là thẳng thắn không? Nhưng bây giờ thì quá muộn rồi. Tôi không còn là một kẻ đi đòi nợ nữa. Tôi muốn vợ Tân rất tự nhiên (như mọi ngày) nói với tôi một câu chuyện, rồi nhân thể khất nợ với tôi. Như thế sẽ tỏ ra rằng nàng không biết gì về sự

đã xảy ra. Được như thế có lẽ tôi còn sung sướng nhẹ nhõm hơn là đòi được món tiền ngày hôm nay. Vấn đề của tôi bây giờ không còn là sự hứa hẹn với bà chủ trọ nữa, mà chính là cái sự tôi băn khoăn vì có thể bị bắt quả tang nhìn một người đàn bà đứng tắm. Không hiểu vô tình hay hữu ý, vợ Tân tiến lại phía cửa sổ nhìn ra trời nắng. Người tôi như thể rộp lên. Tôi có cảm tưởng như nàng đang đi đến một chỗ có thể dễ dàng khám phá ra cái tội lỗi của tôi. Miệng tôi thì trả lời nhát gừng những câu chuyện vu vơ của Tân, nhưng mắt tôi thì theo dõi cử chỉ của vợ chàng. Nàng vẫn đứng ở cửa sổ, nhìn ra xa, rồi (chao ôi) nàng nhìn xuống! Tôi muốn chui lên mái mà chuồn thẳng một mạch. Nhưng người tôi hình như chỉ nặng thêm ra, dính vào mặt ghế. Tôi nghe thấy nàng gọi:

– Sen ơi!

Có tiếng dạ rõ mồn một vẳng lên. Bây giờ thì tôi lại biết rằng chính con sen nhà Tân đang tắm, con sen mới thay cho u già bỏ về quê mà hôm nọ vợ Tân kể cho tôi nghe. Tôi không ngờ

câu chuyện vu vơ ấy bây giờ lại liên lạc với tôi quá đổi như thế. Tự nhiên tôi lại thấy bức tức rằng tại sao u già lại đi về quê, tại sao Tần lại mượn người làm có thân hình quyến rũ đến như thế! Rồi tôi lại ân hận rằng tại sao mình không đúng hẹn đến đòi nợ ngay từ hôm qua. Nếu như thế thì có phải tôi không bị du vào cái thế khốn khổ này không?

Gọi xong người ở, vợ Tần lúi húi lục lại cái va li quần áo, trong khi tôi nghĩ rằng cánh cửa hắt nắng đến như thế mà nàng không khép lại. Từ ngày quen vợ chồng Tần, bây giờ là lần đầu tôi nghĩ rằng nàng là một người vô ý, vô tứ. Tôi nhìn ra cửa sổ. Cánh cửa to quá, lộ liễu vô cùng. Tôi lại lo thêm một điều nữa là không biết con sen có nhìn thấy tôi hay không? Đây xuống đây, thật quá gần nhau. Chỉ cần một cái ngược mắt là lúc này nó có thể trông thấy được tôi. Tôi lại cho tôi ngu thêm một lần nữa rằng sao vừa rồi tôi lại có thể thấy rằng cái chỗ tôi đứng như thế là kín đáo được. Thật khốn khổ cho tôi vì những ý tưởng lo lắng ấy. Tiếng dội nước im một lát rồi tôi thấy con sen bước lên lầu. Nó không đẹp gì nhưng mà trắng. Mái tóc nó búi ngược. Chiếc áo cánh

trắng tấm những giọt nước ẩm ẩm nom mát mẻ lạ lùng. Tôi hình dung được bộ ngực căng lên sau lần áo của nó. Nhưng bây giờ tôi chỉ thấy cái điều ấy là kinh tởm đến lợm giọng. Tôi không dám nhìn vào mắt nó. Mặt nó vẫn bình thường, nhưng tôi có cảm tưởng nó đang vênh váo với tôi. Tôi tự hỏi tại sao nó không thềm chào tôi. Hay là nó đã biết? Hay là tại tôi không nhìn nó? Hay là tại nó và tôi hãy còn xa lạ? Ruột tôi cứ rối lên chẳng còn phân biệt được ra sao cả. Tôi chỉ cảm thấy không khí ở quanh tôi có một cái gì nghiêm trọng. Khung cửa sổ mở rộng, cặp mắt láu lỉnh của vợ Tân. bộ mặt lạnh lùng của nó, tất cả bao vây lấy ý nghĩ của tôi, đè tôi xuống khiến tôi có cảm tưởng như tôi đang hèn đi, đang bé lại và tôi thấy mình nhơ nhớp vô cùng. Cũng vì thế tôi có ý nghĩ rằng vợ chồng Tân không còn là kẻ mắc nợ tôi nữa. Mà chính tôi mới là kẻ nợ họ. Món nợ danh dự của tôi. Hai ngàn đối với tôi bây giờ thật vô nghĩa. Nếu bây giờ tôi mất hai ngàn để được biết vợ chồng Tân không hay biết gì cả về sự tôi nhìn xuống dưới ấy, tôi sẽ vui lòng đánh đổi ngay.

Lúc đó tôi muốn sai con sen một việc (như mua thuốc lá chẳng hạn) để được nghe nó nói với tôi một câu. Chỉ một câu hay một cử chỉ của nó đối với tôi thôi, tôi cũng dò ra được rằng nó có biết tôi nhìn nó hay không.

Nhưng tôi không mở miệng ra được, mà trong túi tôi cũng không còn đủ tiền để mua một bao thuốc lá. Cho nên trong cái vẻ lì lì của nó, tôi có cảm tưởng như đang đứng trước một sự bí mật không thể nào khám phá ra được. Chao! Tôi đâm sợ cả nó. Đúng là như vậy. Tôi nghĩ rằng từ đây, đến mãi mãi, gia đình Tân sẽ có một ấn tượng xấu xa về tôi. Chỉ điều ấy cũng làm cho một nửa tôi thấy ghét họ, một nửa tôi thấy tự khinh mình và tôi muốn bỏ đi thật xa cái chốn này.

Tất nhiên ngày hôm ấy tôi không mở mồm ra nhắc đến món nợ được. Phải cố gắng lắm tôi mới đứng dậy để cáo từ Tân. Cái nhìn từ giã của vợ Tân như xoáy vào lưng tôi. Tôi không cần nghe thấy những câu mà Tân đã ta thán khi dẫn tôi xuống nhà để đi tới một kết luận:

– ...Vậy món ấy, cậu hãy thư thư cho tôi nhé.

Tôi đi xuống cầu thang ọp ẹp với tất cả hoang mang. Và tôi thấy hình ảnh khó đăm đăm của bà chủ trọ nhảy múa trên những biển hàng chói nắng treo hai bên đường phố...

HƯƠNG LAN

Ở nhà có ba anh em: anh Thi, chị Thúy và Thu. Những buổi trưa, Thu hay đẩy cái xe cao su lại ngồi ở gần cửa sổ. Qua rèm cửa xanh, phía ngoài là mảnh vườn nhỏ. Cây lan tây cao ngất, tỏa bóng mát ra tận bể nước. Về mùa hạ, những cánh hoa xanh, nhỏ, rụng tả tơi ở trên từng vuông gạch lốm đốm nắng. Hương thơm đưa thoang thoảng trong gió mát. Chị Thúy hay dùng chiếc lao màn dài, cời những chùm hoa chín vàng đem ép vào giữa các trang vở. Chị hay nói bâng quơ:

– Hoa thơm thế này mà anh Thi ghét thì lạ thật.

Rồi chị hít thật dài, mái tóc óng ả xõa xuống ở đằng sau lưng thon nhỏ, ngực chị bông lên trong chiếc áo ngủ màu xanh. Căn phòng tắm hơi mát rượi, bức màn lúc lắc theo ngọn gió, có tiếng anh Thi ngáy rất to ở giường sắt cuối phòng. Buổi trưa chị Thúy không bao giờ ngủ. Chị hay hí hoáy với những bản nhạc, tập thơ hoặc đi từ góc này sang góc kia, tay tung lên cao những cánh hoa nhàu nát. Thu thấy chị là một người sung sướng hoàn toàn với sắc đẹp của chị, với nụ cười, với giọng nói trong và ấm.

Thu liệt chân từ nhỏ nên chỉ ngồi dựa lưng vào cái ghế có bánh xe. Khi gân cốt mỏi rã rời, Thu tại búi lấy thành cửa sổ đánh đu người lên, mái tóc nàng xõa xơi xuống bờ vai, đôi chân nhỏ teo lủng lẳng trong hai ống quần dài và rộng. Cử chỉ cố gắng ấy thật là mệt. Bàn tay Thu run rẩy trên chiếc song sắt đầy bụi, hơi thở nóng ở mũi. Thu hồn hển nhìn lên những giải mây trắng đứng yên lặng trên nền trời xanh. Gió thổi rất nhẹ trong khóm lá. Những đốm nắng nhạt nhạt xao động trên mặt cát, lối đi ra vườn sau. Tiếng

hát nhè nhẹ của chị Thúy vắng lại từ phía ngoài, có cả tiếng cành cây xào xạc lúc chị ấy dùng lao màn để chọc hoa nữa. Thu nghĩ nếu mình cứ ở cái vị trí ấy mãi thì thật thú vị vì ít khi Thu được nhìn xuống từ một chiều cao. Nhưng thường thì chỉ một phút sau, tay Thu đã bỏng rát. Thành sắt cọ vào lòng bàn tay Thu thành một mảng đỏ ửng, lốm đốm bụi đen. Thu uể oải buông người xuống, ngực Thu ép lại, hai ống chân không cảm giác gác vắt vẻo lên cái xà ngang bằng đồng sang loáng ở cái xe cao su. Thu mệt lử như một con vật vừa cố gắng nhảy ra khỏi chuồng giam của mình. Căn phòng vẫn im lặng, chỉ có tiếng lách cách của những ống rèm trúc va vào nhau theo cơn gió thổi nhẹ. Ở bàn làm việc của anh Thi những tờ giấy trắng hắt nắng từ cửa sổ chiếu lại làm Thu chói mắt. Thu nghĩ đến thói quen của anh là hay cặp la liệt những mảnh giấy vẽ vắn vơ lên trên tường. Anh Thi thích vẽ nhưng không bao giờ đi học một lớp họa nào. Hơn nữa, ý thích của anh chỉ có từng thời kỳ. Nhiều hôm anh cặm cụi quên cả ăn để trát màu lên giấy đem treo ở đầu giường, ở cửa sổ, ở khắp nơi quanh bàn anh làm việc. Lâu

lâu anh lại tháo xuống, nhét vào cái thùng sữa ở gầm giường. Chị Thúy tha hồ được lên mặt với anh:

– Em đã bảo mà!... Tốn tiền mua thuốc vẽ, tốn cả công em dọn dẹp.

Nhưng anh Thi thì bao giờ cũng giữ vẻ lăm lì. Anh chẳng buồn đáp lại lời của Thúy. Anh có vẻ theo cái quan niệm coi thường lời chị Thúy. Nói để mà nói, thế thôi. Ngược lại, đối với các bạn, anh lại hay tranh luận một cách rất nhiệt thành. Những buổi chiều sau bữa cơm các bạn anh hay đến quây quần ở chung quanh chiếc bàn nhỏ. Khói thuốc tỏa um lên, xanh cả một góc phòng. Thu ngồi quay lưng về phía ấy, mắt nhìn ra khung cửa. Chị Thúy ngồi với mẹ ở vườn sau thỉnh thoảng lại nói to để mọi người biết là có sự hiện diện của mình. Cũng có khi chị lên gạ chuyện với Thu. Chị ngồi trên chiếc giường sơn trắng, mặt quay về phía các bạn anh Thi. Thu chỉ nhìn vào mắt chị, cũng nhận biết chị ấy không để ý gì đến mình. Ốc chị có vẻ chú ý đến câu chuyện om xòm phía đằng kia hơn. Thường thường những

lúc ấy thì cử chỉ của chị kém vẻ tự nhiên. Chị vừa có vẻ hãnh diện, vừa có vẻ làm dáng trước mặt các bạn anh Thi. Thu không ghét chị nhưng cảm thấy chị xa mình. Cũng vì thế Thu hay ngưng câu chuyện ngay ở nửa chừng khiến chị Thúy phải bối rối. Chị hoảng hốt sẵn đón Thu như thể Thu đã đọc được những ý nghĩ ở trong đầu chị. Câu chuyện của các bạn anh Thi thì sôi nổi hay trầm mặc cũng tùy theo sự có mặt hay không của chị Thúy. Tuy chị chỉ ngồi ở xa, nhưng các bạn anh lại nói hăng hơn nhiều. Thu nghiệm ra những lần chị Thúy vắng nhà, họ không nhiệt thành như thế. Anh Thi nói chán quay ra khắc tẩn mẩn lên mặt bàn. Anh Hiến ngồi ghéch cả chân lên vai ghế, ngửa cổ thả khói lơ mơ lên trần nhà. Anh Sinh đi đi lại lại bốn chồn ở trước khung cửa sổ. Còn anh Cung thì với lấy cây đàn gẩy rất hay một vài đoạn dạo nhạc của những bài hát thật xưa. Thu rất ghét tính tự nhiên quá lố của anh. Có lần chị Thúy vắng nhà, anh đến lục bàn của chị, hỏi Thu cho mượn tập nhạc. Rồi không đợi Thu trả lời, anh tự tiện mở tung chồng sách của chị Thúy để tìm tòi. Thu hậm hực nhưng không nói ra. Về

sau Thu mách với chị Thúy. Thu ngạc nhiên hết sức khi thấy chị không có vẻ gì là tức giận cả.

Một lần nữa, anh Cung lấy về một bản nhạc mới của chị Thúy. Thu phản đối anh bằng bộ mặt giận dữ của mình. Nhưng anh lại cười ngạo nghễ, nụ cười có vẻ coi Thu vào hàng em bé mặc dầu Thu cũng đã mười sáu tuổi. Thu hẳn học nhìn anh Thi, nhưng Thu phải cúi xuống ngay vì những tia máu đỏ vẫn lên ở trong mắt anh bao giờ cũng khiến Thu sợ hãi. Mấy hôm sau, anh Cung trả lại chị Thúy bản nhạc, lại cho chị mượn thêm mấy bản nữa. Hai người bắt đầu nói chuyện với nhau. Những lần sau, ngay cả khi anh Thi không có nhà, anh Cung cũng ở lại nói chuyện với chị Thúy suốt buổi. Tiếng cười của chị Thúy trong và ấm. Mắt chị sáng long lanh, hai gò má đỏ hồng hồng. Thu đọc thấy những ý nghĩ của anh Cung qua miệng anh ấy cười và mắt anh ấy say đắm ngắm chị. Thu muốn hăm bót lòng yêu của anh bằng một bộ mặt nặng nề của mình. Còn chị Thúy thì vẫn giữ vẻ thản nhiên, không giận Thu, cũng không sợ anh Cung giận Thu nữa. Nụ cười lúc nào cũng

nở trên môi của chị. Chị tiếp chuyện anh Cung rất niềm nở, thỉnh thoảng chị lại cúi nhìn tinh nghịch cái cổ chân khăng khiu của anh Cung để hở ra vì chiếc bút tất tụt vào trong giày. Thu nghiệm ra rằng sự niềm nở của chị chẳng riêng gì đối với anh Cung mà chị có thể đối đãi như thế với bất cứ người con trai nào. Nhiều khi Thu bực tức vì sự phí phạm tình cảm của chị. Với ai, Thu cũng thấy như là chị đã yêu ngay người ấy rồi.

Thật ra trong các bạn của anh Thi, chưa có ai xứng đáng với sắc đẹp và tâm hồn chị. Anh Hiền hay bi thảm hóa cuộc đời bằng những triết lý ủy mị, anh Sinh yếu đuối và nhát như một người con gái, còn anh Cung thì lại đàn đấm, chỉ sành sỏi ở cái vỏ bên ngoài. Nói chung thì Thu không thấy ưa một ai cả, hơn nữa Thu còn khó chịu về sự làm thân với họ của chị Thúy. Dạo này Thu hay ngầm kiểm soát đồ dùng của chị Thúy. Những lúc chị vắng nhà, Thu lần giở từng trang trong sách nhạc của chị. Có rất nhiều bản anh Cung chép tặng chị. Chị Thúy nhận tất cả và xếp rất cẩn thận trong một tấm bìa cứng. Nhiều khi

đã tặng đi rồi, anh Cung còn mượn lại, ý hẳn anh muốn xem chị Thúy có « phụ đề », gì ở những bản nhạc của anh không. Thường thường là anh tìm thấy những chữ ký vòng vèo không rõ. Ai cũng có thể đoán được là Thúy, hoặc cũng có thể là Cung. Điều ấy làm anh Cung năng đến nhà Thu hơn, và càng tỏ ra thân thiết với chị Thúy.

Một hôm, Thúy khoe với anh Cung là Thúy mới khám phá được một chùm lan sai và chín nhất ở gần bể nước. Cung đòi đi xem. Hai người sánh vai nhau đi xuống sân gạch. Anh Cung cao hơn Thúy gần một đầu. Hôm ấy anh mặc áo sơ mi ngắn. Tay anh cho vào hai túi quần tây. Chị Thúy nhí nhảnh bước đi trước anh một hai bước. Thu muốn đẩy cái xe cao su của mình đi theo nhưng thêm gạch có ba bốn nấc. Nếu không có ai giúp sức thì Thu chẳng thể nào qua được. Tự nhiên Thu thấy buồn thắm thía. Thu vụt nghĩ đến một ngày nào chị Thúy đi lấy chồng, anh Thi đi lấy vợ, và ba, mẹ cùng chết cả. Thu không tưởng tượng nổi sự cô độc của mình khi ấy sẽ ra sao. Chắc là hãi hùng lắm. Nghĩ thế tự nhiên Thu bưng mặt

khóc. Thu quên hẳn ý định leo lên cửa sổ theo dõi cử chỉ của hai người. Tự nhiên, Thu mong cho chị Thúy lấy anh Cung, mong cho tất cả đều bỏ rơi lại một mình Thu trong sự cô độc khôn khổ như thế này. Khi ấy chắc Thu sẽ buồn lắm, nhưng Thu thích tìm sự an ủi ở trong nỗi buồn ấy.

Thu đẩy bánh xe ra phòng ngoài để tỏ cho hai người thấy rằng Thu không soi mói cử chỉ của họ. Một mình Thu ở giữa căn phòng tắm hơi mát, chung quanh là những đồ đạc bóng lộn vì sự chăm sóc của ba Thu. Lúc này, cả nhà đi vắng nên các cửa đều khép kín. Thu muốn leo lên giường nằm đắp chăn trùm kín lên đầu để được tự do khóc một mình. Hai tay Thu bưng lấy mặt. Nước mắt của Thu ướt đầm cả môi và má. Có tiếng cười giòn dã của chị Thúy vắng lại ở vườn sau. Thu nghĩ đến niềm vui của hai người. Những người yêu nhau và không bệnh tật. Thế giới của họ là thế giới khác, có niềm vui, có tình yêu, có sự tự do bay nhảy như những con chim trong nắng sớm. Đột nhiên Thu thấy ghen với

56 | Nhật Tiến

anh Cung. Thu không muốn mất chị Thúy. Lòng dạ Thu nôn nao như thấy mọi người đang bắt đầu đi xa mình. Thu ngần ngại một giây rồi đẩy cái xe tiến lại phía cửa sổ. Tiếng cười của chị Thúy gần hơn.

Qua cánh rèm xanh, Thu thấy chị Thúy vắt vèo ở trên thành bể nước. Nắng buổi chiều vàng nhạt lốm đốm trên tóc chị. Hai tay chị níu một cành lan cho ngả là là xuống mặt đất. Chị ném cho anh Cung những cánh hoa chín vàng. Anh Cung xếp tất cả trên sân gạch, mồm anh ngậm một bông hoa chín và to nhất. Thỉnh thoảng anh lại đưa lên hít thật lâu. Chị Thúy nói:

– Đủ chưa?

Anh Cung đáp:

– Nhiều lắm rồi. Thừa quá phí đi. Anh chỉ thích một bông này thôi.

Chị Thúy nói với xuống:

– Lan càng to càng không thơm đâu.

– Nhưng anh thích.

Giọng chị Thúy đáp sảng:

– Dốt!...

Rồi chị cười như nắc nẻ. Lúc buông cành lan ra khỏi tay, chị kêu lên:

– Nhiều kiến quá!

Anh Cung, giọng hốt hoảng:

– Chết! Kiến đen hay kiến lửa!

– Kiến đen ấy chứ! Làm gì có kiến lửa ở trên cây lan.

– Có làm sao không? Chẳng sao hết.

– Xuống anh phui cho.

Thúy nhìn thẳng vào mặt anh, vẻ ranh mãnh. Rồi nàng bật lên cười khiến Cung hơi đỏ mặt. Thúy nói:

– Anh tưởng Thúy không phải được hay sao?

Cung ấp úng:

– Thì Thúy lấy lan hộ anh, anh phải phải hộ là sự thường chứ!

Thúy nghĩ một giây, rồi giơ một tay ra trước mặt Cung. Cánh tay tròn và trắng dưới nắng ủa buổi chiều:

– Đây! Phải đi!...

Cung mở mắt bối rối nhìn Thúy. Nhưng rồi anh cũng nắm lấy tay Thúy vừa thối, vừa hất kiến xuống đất. Chợt Cung đưa bàn tay mềm mại của Thúy lên môi hôn. Thúy giật lại, không nói một câu. Nàng đi ra giữa sân nhặt ở dưới đất lên mấy bông hoa lan, ném lên cao. Có bông Thúy bắt lại được, có bông quay lưng lơ trong không khí rồi rơi xuống bể nước. Thúy cúi xuống nhìn, tóc nàng xỏa tung về phía đằng trước. Thúy gọi:

– Thu ơi!... Cá vàng chị nuôi đã đẻ rồi đây này!...

Thu biết là Thúy bịạ, vì Thúy chưa nuôi cá vàng bao giờ cả. Những lời nói của Thúy khiến Thu đột nhiên vui sướng. Thu đẩy cái xe lại thêm cửa nhìn ra ngoài... Anh Cung đang cúi nhặt cái khăn ở dưới đất lên cho vào túi. Đoạn anh quay lại nhìn Thúy. Thúy vẫn thản nhiên vục đầu xuống bể nước, tay Thúy khua loạn xạ làm vang lên tiếng nước bì bõm. Thấy Thúy không quay lại, anh Cung đi thẳng lên thêm. Mặt anh có vẻ bối rối, và bực tức. Anh nói với Thu:

– Anh về đây.

Rồi anh nói lớn về phía Thúy:

– Chào cô Thúy!

Thúy đáp lại bằng một chuỗi cười, tiếng cười âm vang trong bể nước nghe như vỡ thành từng mảnh sắc. Đột nhiên Thu thấy thương hại anh Cung. Thu không hiểu Thúy nghĩ gì mà hành động như thế. Bây giờ, chị Thúy đã đứng thẳng dậy. Tay chị vẫn cầm mấy bông hoa lan. Tóc chị xoa xuống bờ vai, có những mảnh lá khô trên

thành bể dính hờ hững ở ngực. Chân chị đi đất, bàn chân có những ngón thon nhỏ tô thuốc màu hồng. Chị đi vào sàn gạch. Tay chị ném lên thật cao bông lan còn lại, nhưng lần này chị không bắt. Nhìn bông hoa quay tít trong không khí dịu mát của buổi chiều, chị nói to:

– Đùa quá thấy mệt, phải không Thu?

Thu ngơ ngác không hiểu, nhưng cũng vội mỉm cười. Thúy cúi xuống đẩy cái xe của Thu đi ngược trở lại. Thu có cảm giác như mình bé đi ba, bốn tuổi...

RÃ RỜI

 ăn phòng thấp đèn sáng, ngọn đèn đặt ở giữa hai lẵng hoa đỏ tía. Giữa phòng kê một bộ salon bọc đệm xanh, mặt bàn lót kính phản chiếu lấp lánh. Người đàn ông ngồi hút píp, đầu ngất ngư trên trang báo mở rộng, cặp mắt đỏ lù. Người đàn bà ngồi đếm tiền trên chiếc ghế đối diện. Những cuộn giấy trăm rục rờ dưới ánh đèn. Gã thanh niên ở góc phòng đang lúi húi trước một máy truyền thanh kê trên cái đôn nhỏ. Gã nhẩn nại tìm một đài đang chơi nhạc ngoại quốc. Cạnh đấy thằng bé ngồi vắn vẹo trên chiếc đi-văng dài và rộng. Tay nó ôm khư khư quyển sách tập đọc lớp ba. Giọng nó kéo dài lê thê buồn tẻ:

– Cơm nước xong, trời gần tối. Ngọn đèn ở giữa nhà được thắp lên. Cha ngồi đọc báo. Mẹ và chị kim chỉ vá may...

Một lát, mắt nó riu lại. Những hàng chữ nhảy múa trên trang sách. Nó nghĩ đến khuôn mặt nghiêm khắc của thầy giáo ngày mai với những chiếc thước kẻ vệt không tiếc tay làm lằn trên mông những vệt tím đỏ. Nhưng bù lại, nó đang có ở trong cặp quần một tờ giấy bạc. Tờ giấy năm đồng mà nó thó được của người mẹ lúc bà ta đang đếm tiền trên mặt bàn. Những quả me xanh, ổi dầm và khế ướp sẽ xoa dịu những hình phạt của thầy giáo khi nó không thuộc bài. Điều ấy làm nó yên tâm buông cuốn sách xuống bụng. Những nốt nhạc mà anh nó tìm được trên làn sóng điện ru nhanh nó vào giấc ngủ.

Giọng đọc của nó tắt đi làm căn phòng trống rỗng hẫng lại. Người đàn ông mang máng thấy hình như từ chập tối mình đang bị thiếu thốn một điều gì. Lão cố gắng nhớ lại. Những tin tức trên trang báo xáo trộn ở trong đầu. Quân cách mạng ở Brunei rút vào rừng khởi đầu cuộc chiến

tranh du kích. Vụ án Cẩm Nhung kết thúc ở tòa sơ thẩm đại hình. Chiến thắng ở Phước Hậu với 37 Việt cộng phơi xác trên đồng lầy. Sắp gọi nhập ngũ Sinh-viên Sĩ-quan Thủ-Đức khóa 15...

Lão buông tờ báo xuống chân và rít mạnh cái píp sắp tắt ở trên môi. Men rượu như đang ngấm hẳn vào hai vành mi. Khói thuốc đậm đà làm các thớ thịt ở mặt lão nở ra, những cọng râu đội lên, và tất cả những cảm giác dễ chịu ấy như dịu lão đi vào một thế giới thỏa mãn. Bây giờ thì lão gỡ cái kính xuống rồi ngả người trên ghế. Lão phân vân về việc bố trí thì giờ cho ngày chủ nhật hôm sau. Đánh bài? Đua ngựa? Hoặc theo mấy người bạn hảo ngọt lên Thủ Đức? Dầu chưa quyết định, lão cũng thấy mình sắp qua một ngày chủ nhật đầy đủ, thú vị. Một lát, lão đứng dậy đi lên phòng ngủ. Căn phòng êm ả. Đồ đạc sang trọng và lịch sự. Những cái riềm cửa xanh mát như quần lấy niềm hãnh diện tươi mát tràn ngập trong lòng. Lão kiểm điểm lại và thấy đã làm trọn phận sự của một người đối với gia đình cũng như xã hội. Thốt nhiên lão vụt nhớ ra sự thiếu thốn khó chịu

mà lão cảm thấy từ chập tối. Đứa con gái đã bỏ bữa cơm chiều. Lão lẩm bẩm:

– Con bé! Con bé đi thế thì thôi. Nó sẽ hỏng nếu không rờ đến nó.

Đầu lão nặng trĩu. Lão không còn suy nghĩ gì hơn. Nhưng lão đã tự bằng lòng với mình. Dầu sao lão cũng đã nhìn thấy sự suy sụp trong tâm hồn lũ trẻ. Lão tự hứa sẽ sửa chữa. Lão sẽ uốn nắn chúng lại thành những con cừu non, cũng như ngày xưa lão đã bị các cụ uốn nắn như thế. Tuy vậy, tới bao giờ lão sẽ bắt đầu làm công việc đó thì lão không trả lời được. Công việc hàng ngày thật là bận rộn. Ít nhất mỗi ngày lão cũng bỏ lại đến hai ba việc cho ngày mai. Ngày mai, ngày mai.

Đó là chỗ trú ẩn tốt nhất, là cái lý do hợp lý nhất, giản dị nhất giúp lão quyết định nhanh chóng những ý kiến của mình. Sau những lần suy nghĩ dữ dội, bao giờ lão cũng dàn xếp ổn thỏa cho lòng mình bằng hai tiếng « ngày mai » ấy. Và mặc dù ngày mai lão có thực hiện được hay

không, lão cũng đã tự cho là mình đã hoàn tất nhiệm vụ một cách êm đẹp rồi. Lão lấy làm bằng lòng và yên tâm đi ngủ với những ý nghĩ ấy.

Căn phòng còn lại hai mẹ con. Người đàn bà lẩm nhẩm tính toán rất lâu, khuôn mặt đờ ra trước những tờ giấy bạc. Đối với bà ta thì những giây phút ấy là giây phút sung sướng nhất. Bà ta cho rằng mình đã cầm tất cả thiên hạ vào trong vòng tay. Đồng tiền vạn năng, có thể làm được tất cả những điều gì người ta muốn. Cái bản tính ấy đã ảnh hưởng trực tiếp đến sự đối xử với bà của đứa con trai. Gã đo lường tình cảm mẹ con bằng những tờ giấy bạc. Nhịp cầu nhàu, giận dữ hay hòa nhã vui vẻ của gã lúc nói chuyện với bà là tùy theo sự bà chi tiền khắt khe hay rộng rãi. Nhưng xử sự với nhau bằng tiền thì thật là dễ, cho nên hạnh phúc đến với hai mẹ con chan hòa.

Lúc đứng dậy, bà ném cho đứa con trai tờ giấy bạc. Đó là một thông lệ mỗi khi bà đếm tiền trước mặt nó. Nếu không định cho hay chưa muốn cho thì bà đã tính toán ở chỗ khuất mắt nó rồi.

Gã thanh niên mỉm cười, nhón lên bằng hai ngón tay. Gã nghĩ ngay đến hình ảnh chật chội của một phòng trà nồng nặc khói thuốc và giong đã tiếng cười. Sự cảm tức đứa em gái đã bỏ đi chơi suốt từ hai giờ chiều bây giờ vụt tan biến đi hết cả.

Gã tự bào chữa cho nó là mỗi kẻ phải có tự do riêng. Gã vội vã tắt cái máy truyền thanh và đứng dậy lên phòng thay áo. Người đàn bà thu xếp đồ vật vĩnh rồi bế đứa bé vào màn. Căn phòng tối lại. Có những con muỗi tắc lượn trên trần nhà, tiếng người đàn ông ngáy như sấm vang vọng xuống. Thành phố về khuya nên ít tiếng xe vẳng lại. Vài con chó sủa vu vơ vọng lại từ phía xa. Gã thanh niên bước những bước thật nhẹ ra sân sỏi. Và hai anh em gặp nhau ở ngoài cổng sắt.

Người con gái tóc rối bù, khuôn mặt phờ phạc đứng khuất sau bóng tối của những chùm hoa. Gió mát trong vườn không làm dịu đi những ý nghĩ rừng rực trong đầu óc mệt mỏi của nàng. Cánh cửa ken két mở như nghiêng vào khoảng không những mảnh sắc, nhọn. Hai anh em nhìn

nhau không nói. Có một sự gì nhầy nhụa đang bùng kín lấy cả hai ý nghĩ. Gã thanh niên nhún vai lãnh đạm rồi lách ra ngoài. Gã thấy mình bỏ mất một dịp may bắt quả tang về sự hư hỏng của đứa em gái để có thể trừng trị nó bằng những cái tát nảy lửa. Nhưng hiện tại gã cũng đang lén nhà, bỏ đi chơi như nó. Sự hư hỏng của gã làm gã trở nên ngang hàng với nó. Mối đứa con gái bĩu ra, phảng phất vẻ ngạo nghễ chứng tỏ điều ấy. Sự rã rời trong cuộc sống của gia đình làm gã chán nản. Và gã tóm lấy cái lý do ấy để bào chữa cho mình, Vì thế, gã yên tâm bỏ đứa con gái đứng ở bên hàng rào mà đi về vùng thành phố có ánh đèn sáng dưới làn mưa bụi.

Người con gái đứng lặng trong bóng tối. Nàng cảm thấy như mình đang bơi ở trong sự trống rỗng và mệt mỏi. Thật sự, quanh nàng không có gì ràng buộc. Sự có mặt của những người thân không làm thay đổi được gì trong tâm hồn của nàng. Hàng ngày ở bên cạnh nhau, nhưng mỗi người sống lẻ loi trong cái bóng riêng của mình. Sự suy sụp của tâm hồn người này không làm xáo trộn cái phẳng lặng trong tâm hồn người khác. Ở

trong sự cô đơn của gia đình, nàng đã bầu vùi vào những nguồn vui của kẻ khác. Nhưng bạn bè càng cho nàng thấy mệt mỏi hơn. Nàng nhớ lúc ở nhà Kim về, bọn Phú, Thịnh tranh nhau đòi đưa nàng về. Nhưng nàng lại đi với Phát. Lúc nhận lời đi với hắn nàng có cảm giác như mình đã trả ơn hắn về những cái nhìn mà hắn trao cho lúc ở sàn nhảy — (một Bal Famille vụng trộm tổ chức trong một biệt thự sang) — Cái nhìn của Phát thật là quỷnh nhưng nàng cười đáp lại, với ý nghĩ của một con mèo vờn con chuột. Đến khi cái đùa ném đi rồi nàng mới thấy mình đang bị bắt đầu đi vào một sự phiền toái. Sự phiền toái đầu tiên là hắn đòi lái xe đưa nàng về. Lúc bước lên xe của hắn, nàng tự nhủ:

– Ta sẽ chỉ tiến tới đây và tới đây là cùng. Hắn sẽ lằm to nếu hắn tưởng mình đang rơi vào vòng lưới của hắn.

Nghĩ thế, nàng bật lên cười. Cái cười mà chính nàng tự thấy đầy vẻ đều giả, sống sượng. Hắn không hiểu gì, cũng cười theo. Nàng thấy tởm lạ lòng.

Hai người lái xe ra phía bờ sông. Ánh đèn vàng úa trong sương khuya. Gió lạnh lùa qua kính cửa làm nàng rung mình. Bất giác nàng sờ lên cổ, chỗ mà Phát đã hôn nhẹ lên ở sán nháy. Trong tiếng nhạc nàng cho đây là một sự gỡ gạc bản tiện, tầm thường. Nhưng bây giờ nghĩ lại nàng thấy cái cảm giác ghê ghê, như vẫn còn hơi hướng cặp môi đầy và ướt của hắn. Và nàng rung mình thêm một lần nữa. Điều ấy làm Phát cho xe chạy chậm lại:

– Hằng lạnh à?

Nàng không đáp và thấy dễ chịu về sự im lặng ấy. Cử chỉ của nàng làm gã đàn ông hồi hộp. Hắn tưởng như hai người cùng đang theo đuổi một ý nghĩ đen tối. Đường phố bắt đầu lấp loáng bụi mưa. Những ngọn đèn bản thủ, hoen ố trên nền trời mù mịt. Phát thò ra bấm cái nút gạt nước mưa ở trước ngực nàng. Nàng nghe thấy hơi thở nóng của hắn thổi bên tai và thấy rõ sự run rẩy trên bàn tay của hắn. Nàng tự hỏi không biết trong hai người, ai là kẻ tung ra mẻ lưới bắt con mồi. Một lát, hắn nói:

– Hình như vừa rồi Hằng thích bài *Tant de jours et tant de nuits*?

Nàng gật đầu:

– Rất thích là khác. Nhưng cái đĩa ấy hiếm.

– Vậy tôi dẫn Hằng về nhà, lấy tặng Hằng tất cả các đĩa Hằng thích.

Nàng chịu thua hẳn ở đòn thứ nhất và nhận lời. Hắn lái xe đi vòng về phía building ở đường Đinh Công Tráng. Hai người đi lên bằng thang máy. Hắn nhìn nàng đầy vẻ thèm muốn. Tiếng máy chạy rì rì trong đêm vắng làm nàng cảm thấy nổi bất lợi của mình. Nàng không ngờ rằng mình bị đứng trước sự thất bại mau chóng như thế. Nàng thấy cần phải tiến lên một bước để bôi xóa những ý nghĩ vinh quang đang nảy nở trong đầu hẳn. Nàng tự nói:

– Ta sẽ cho nó biết, nếu nó bước quá giới hạn cái lòng tốt là đem cho người khác những đĩa hát quý.

Bóng tối hành lang chòm lấy hai người, chòm luôn cả lòng kiêu hãnh của nàng. Người cha, người mẹ, người anh và thằng em dù có thấp kém, bản thủ thế nào cũng không bằng cái thấp kém, bản thủ của nàng lúc đó. Sự chối bỏ cái không khí gia đình dù cho là cái không khí giả tạo đi nữa, cũng vẫn chỉ là một cái cớ cho nàng trốn vào đó để làm những việc xấu xa hơn. Bất giác nàng cảm thấy cuộc sống của mình, những người thân ràng buộc với mình, những sự việc xảy đến với mình, tất cả đều mang hết vẻ chán chường, mệt mỏi. Một cái chối nằm ngang trên lối đi làm nàng vấp xuống. Gã đàn ông vô lý lấy nàng như vô lý một cơ hội tốt. Bàn tay to và mạnh ôm cứng lấy nàng. Nàng muốn vùng ra để thực hiện một cái tát nhưng không thoát ra được.

Hắn hôn được lên môi nàng thật lâu và đấy là thắng lợi thứ ba của hắn. Lúc hắn buông nàng ra thì khuôn mặt của nàng giàn giụa nước mắt. Những giọt nước mắt của một kẻ vì tức chứ không phải vì sợ hãi hay đau khổ. Nàng muốn cất lên một lời nguyên rủa nhưng cô họng nàng tắc lại.

Nàng vụt thấy sức khỏe của hần là một lợi khí vô cùng quan trọng. Hần bỏ nàng đứng lặng người ở đó và tiến lại mở cửa. Ánh đèn chói lòa tỏa ra soi sáng cái hành lang chật hẹp. Khuôn mặt của hần bây giờ đanh lại và đầy vẻ bí mật. Nàng thấy không dễ gì điều khiển được hần như nàng đã tưởng vào mười lăm phút về trước. Sự phân vân không biết có nên theo hần vào phòng, làm người nàng như ngầy lại. Vì thế hần đã nắm tay nàng lôi đi như lôi một đứa trẻ. Khi cánh cửa khép lại thì nàng lại thấy mình thua hần thêm một lần nữa. Nàng muốn tỏ cho hần thấy mình không là đồng lõa với ý nghĩ của hần. Nhưng ngược lại, bây giờ hần trở nên nghiêm trang lạ thường. Hần đi mở tung các cửa sổ, lẳng xăng mở nước uống và bắt đầu lôi ra những chồng đĩa hát. Cái phono của hần thuộc loại đắt giá. Hần vặn nhỏ một bản hòa âm cổ điển. Tiếng nhạc tinh khiết làm lòng nàng dịu lại. Nàng ngồi xuống chiếc ghế đệm ngay cạnh hần và lật ra xem từng bộ đĩa. Hần hứa cho nàng tất cả những đĩa mà nàng thích. Nàng nhìn hần cảm ơn và nao núng về sự quyết liệt đối với hần. Nàng bảo hần chọn cho mình ba bộ mà

nàng thích nhất. Lúc nàng cảm ơn hấn bằng nụ cười thì hấn đáp lại bằng cách thò tay ra vặn cái núm đèn. Căn phòng vụt tối om bung bít lấy tất cả mọi vật chung quanh. Hằng rú lên rồi ném bộ đĩa vỡ tan tành trên mặt đá. Hai người vật lộn nhau lăn vào một góc nhỏ. Chiếc bàn nghiêng xuống, miếng kính ép trên mặt rơi tan tành. Tay Hằng quơ được một mảnh sắc. Nàng thúc mảnh ấy vào mình gã đàn ông rồi hỗn hển nói:

– Bật đèn lên!... Bật đèn lên!

Đó là sự cố gắng cuối cùng của nàng mà nàng làm được. Sau đó nàng nằm lả xuống đất nức nở khóc. Nếu gã đàn ông dừng nhường bước thì có lẽ gã chiếm đoạt được thắng lợi mà gã dự tính. Nhưng gã không dám làm hơn. Đàn bà đối với gã bao giờ cũng vẫn khó hiểu. Nàng đã nhận lời đến nhà, đã chịu đựng với gã cái hôn, và đã nhận món quà do hấn trao Vậy mà lại không đồng lõa với hấn ở giây phút cuối. Kinh nghiệm bảo hấn, sự đòi hỏi cái khoái lạc ở đàn ông cũng như đàn bà đều mạnh ngang nhau. Bây giờ hấn phải suy nghĩ lại điều đó. Hấn thò tay bật cái núm đèn.

Ánh sáng chan hòa trở lại. Sự sống sượng tràn ngập khắp căn phòng. Cánh tay vạm vỡ của hắn rỉ ra một dòng máu. Hắn lồm lì tiến lại mở cửa rồi ngồi chấm vết thương bằng chiếc khăn tay. Hằng phải cố gắng lắm mới gượng dậy được. Những hình ảnh đã qua bao vây lấy nàng như mắt lưới của sự ê chề nhục nhã. Cuộc đời bao giờ cũng chụp được nàng như một con vật nhỏ bé, mặc dầu nàng muốn xéo lên nó để sống tự do theo ý thích của mình.

Nàng bỏ gã, thất thủ tiến ra hành lang.

Cánh cửa phòng bên cũng vừa vặn bật mở. Ánh sáng lùa ra mang theo một đứa con gái nhây nhóp bần thủ. Gã đàn ông tiến đưa ấy bằng cái vẩy trơ trẽn. Gã mặc quần đùi, và chiếc áo pyjama chưa gài nút. Hằng nhận ra đó là người bạn của anh trai mình. Chân nàng nặng chịch. Nàng đi qua mặt gã và tưởng cái nhìn của gã biến thành muôn ngàn cái kim đâm lên mặt nàng. Chưa bao giờ Hằng thấy mình nhục nhã đến thế, nhục nhã hơn cả công việc đi khách của con điếm đang đi trước mặt nàng. Gót giày của nàng gõ lên mặt đá

hoa những bước rón rén. Nhưng càng rón rén, Hằng càng cảm thấy sự hèn hạ bầu chặt thêm trong lòng mình. Nàng tự biết:

– Sự trong sạch của đứa con gái chỉ còn khi để ngoài xa cho bọn đàn ông chiêm ngưỡng.

Nhưng cái sự ấy nàng đã đánh mất đi từ ngày đi theo bọn con Dung, con Hồng mất rồi.

Hai tiếng đồng hồ sau, nàng đứng lặng ở chỗ hàng rào. Căn nhà quen thuộc, sang trọng và quý phái nằm im lìm trong bóng tối, thản nhiên đến độ độc ác và bẩn thỉu như sự độc ác và bẩn thỉu đã đến với nàng trong những ngày nàng rời cái mệt mỏi ở gia đình để tới cái mệt mỏi ở những chốn khác. Tất cả những sự việc xảy ra đều xô lên như một lớp sóng cao, dìm cái trong trắng bản thiện của nàng xuống một chỗ thật thấp và nhuốm bẩn nó ngay ở chỗ đó. Nàng muốn bầu vịu lấy một người để mong vùng vẫy. Nhưng hình ảnh người cha, người mẹ, người anh, người em đều đi qua đầu nàng, hờ hững, lạnh nhạt. Sự suy sụp trong tâm hồn kẻ này không làm xáo trộn được tâm

hồn kẻ khác mặc dầu họ là những người thân. Lúc người anh trai nện gót giày trên hè phố vắng, ướt át bụi mưa, thì nàng cảm thấy hình ảnh đó là sự ràng buộc cuối cùng giữa mình với gia đình. Nàng nghĩ đến một cái phao có thể đưa mình đến một chốn thật xa. Đó là cái ý nghĩ rời cuộc sống bằng một ống thuốc khoa học. Không phải để giải thoát cho mình, mà chỉ là để trả thù những người thân ích kỷ và lãnh đạm.

MẮT LƯỚI

Ở nhà Huy ra, Tân mang theo niềm rạo rức. Căn buồng bé nhỏ của Huy có những cuốn sách gáy da nằm im trong nắng nhạt. Cánh cửa sổ trông ra những mái nhà cao. Lùm cây xanh mát phía xa mang về gió nhẹ buổi chiều. Huy cho Tân đọc bản thảo mới viết. Những dòng chữ dập, xóa, nối tiếp từ trang này qua trang khác gây cho Tân nhiều quẩn rữ. Tân nghĩ đến nỗi bần khoản và ray rức của mình mỗi khi ngồi vào bàn viết. Trang giấy trắng khắc khoải dưới ánh đèn vàng vọt, tiếng động quen thuộc về đêm của xóm lao động vẳng về qua cửa sổ, nỗi ray rức vì ngày tháng nhạt nhẽo trôi qua trong cuộc sống, tất cả làm cho Tân chán nản đến độ loãng cả đầu óc. Vì thế không bao giờ Tân viết được trọn vẹn một trang giấy. Chàng hay ném bút để đi lang

thang như những kẻ thiếu tình thương. Buổi tối ngồi một mình trên ghế đá vườn hoa, trông ra những đóm đèn tro trẽn trong bóng tối, Tân thấy mình thật là vô nghĩa. Những lúc như thế, Tân hay xuống tìm Nhan để nghe nàng thủ thỉ:

– Tại sao lâu lắm anh không xuống...

Tân vuốt lên mái tóc Nhan, không đáp. Chàng nghĩ đến mái tóc óng và mượt của Thu. Chắc giờ ấy Thu đang ngủ trong căn phòng có ánh sáng màu xanh, có rèm hoa treo ở cửa sổ. Khuôn mặt tươi sáng và hồn nhiên của Thu chồng lên vẻ đăm đúi của Nhan đang nằm trong tay chàng. Bất giác Tân ôm lấy Nhan nói nhỏ.

– Anh yêu em...

Mắt Nhan nhắm nghiền không đáp. Tân nghe rõ hơi thở nóng và dồn dập của nàng. Chàng cúi xuống khuôn mặt trắng xanh của Nhan. Nhan không đẹp nhưng có duyên thầm kín. Cuộc sống vất vả làm Nhan mất vẻ thanh khiết của tuổi trẻ. Nụ cười của Nhan chỉ gượng gạo ở trên vành môi.

Nhiều khi Tân nghĩ rằng nếu lấy Nhan thì Nhan có đầy đủ đức tính để chịu đựng được mình. Nhưng Tân không thể quên được giọng nói ấm và trong của Thu vắng từ nhà nàng sang bên gác trọ. Những buổi chiều ngồi ở cửa sổ nhìn sang vườn nhà Thu lốm đốm những vệt nắng, Tân được trông thấy Thu đứng hong tóc trong bóng mát. Mái tóc mới gội óng ả như làn da và đôi mắt của nàng. Tân thấy mình không yêu Nhan, thật sự không yêu Nhan chút nào. Chàng muốn vùng dậy, bỏ Nhan lại một mình để được đi trong bóng tối. Nhưng Nhan vẫn ôm lấy cổ chàng. Nàng thối tắt ngọn đèn để trên giá gỗ. Bóng tối bùng trọn vẹn lấy căn buồng chật hẹp có tiếng muỗi vo ve ở bên tai. Trời về khuya, tiếng bánh xe khắp khểnh lăn trên lối ngõ vọng vào qua mái lá. Tân có cảm giác như mình đang ngụp lặn trong bể tội lỗi, dơ bẩn đến nghẹn ngào. Chàng khinh mình, khinh Nhan, khinh tất cả những ngày giờ đã qua, đang qua trong cuộc sống của mình. Điều ấy làm Tân thấy sợ bóng tối trong buồng Nhan. Mắt Tân nhắm nghiền lại để khỏi trông thấy cái chiều sâu như vực thẳm. Mùi phấn ở má Nhan đưa lên th-

oang thoảng làm Tân ầm ức. Tân hình dung đến cái bóng dáng của Thu thấp thoáng ra vào dưới giàn hoa nở đỏ dưới vườn. Tiếng cười của Thu có những cạnh sắc làm Tân đau đớn. Bất giác Tân bấu mạnh lấy vai Nhan và xoắn lấy những lọn tóc của nàng vào lòng bàn tay. Trong giây phút ấy, Tân ý thức được rõ ràng rằng mình là một kẻ khốn nạn.

Sau những buổi gặp nhau như thế, có tới hàng tháng Tân tránh xuống thăm Nhan. Chàng thấy sợ hãi khi nghĩ đến mùi nước hoa thoang thoảng từ mái tóc Nhan tỏa ra. Khung cảnh căn buồng chật hẹp bao quanh bằng vách gỗ có dán ảnh cắt ra ở trên báo, ngọn đèn trơ trẽn đặt ở trên mặt bàn ầm mốc, khuôn mặt trắng xanh và cái nhìn đăm đũa của Nhan, tất cả như bỏ Tân lại cho bé nhỏ đi, đớn hèn thêm và càng làm Tân thấy mình xa thêm Thu. Nhưng chính cũng vì thế, lòng yêu Thu lại tăng lên gấp bội. Tân hay tắt đèn ngồi hàng giờ nhìn sang bên kia, nơi vườn cây có gió mát. Những vì sao mới mọc long lanh ướn trên nền trời. Thu đùa vui với lũ em nàng

cạnh bể nước. Tiếng cười trong ầm lọt vào cửa sổ chỗ Tân ngồi. Tân thấy như mình rưng rưng muốn khóc. Vì Tân biết không bao giờ Thu sẽ để ý đến mình cả. Tân nghĩ đến những cái thùng sữa kê làm tủ sách. Từng cuốn sách long gáy, nhếch nháp bụi nằm uể oải trong không khí hầm hập nóng của căn phòng. Tiếng muỗi vo ve nhúc óc ở trên mắc áo. Những bộ quần áo hôi và bẩn mặc đi, mặc lại nhiều lần vì Tân phải giới hạn tiền thuê thợ giặt. Hai sự cách biệt giữa Thu và chàng gây cho chàng sự hằn học, tức tưởi.

Trong những ý nghĩ ray rức ấy, Tân lại hay bỏ đi lang thang một mình, cô độc với đốm lửa đỏ của điều thuốc không dứt trên môi.

Lúc ở nhà Huy ra, trời đã bắt đầu tối. Tân uể oải đi trong ánh đèn của thành phố. Những trang giấy kín của Huy không đủ gây cho chàng hứng thú cầm bút trong lúc này. Tân nhìn lên

những biển hàng có treo những ngọn đèn sao. Chàng nhớ ra rằng đêm nay mọi người ăn mừng lễ Giáng Sinh. Đêm Réveillon có nhiều người đổ về nhà thờ rộn rã tiếng chuông. Tự nhiên Tân rạo rức nghĩ đến Thu và niềm vui của nàng trong ngày lễ trọng. Ý nghĩ ấy khiến Tân đi về phía nhà thờ lớn. Tân tưởng tượng sẽ trông thấy Thu rục rịch trong bộ quần áo trắng. Nàng đứng ở bên những cây bạch lạp dưới chân tượng Chúa, đôi mắt long lanh. Linh hồn Thu trong và tinh khiết như cặp cánh của những thiên thần. Lòng Tân thấy rạo rức. Chàng nghĩ rằng mình có thể làm được thơ trong lúc này. Nhưng Tân không trở về mà đi lẫn vào đám đông. Có những người con gái đánh môi hồng nói chuyện tíu tít, tiếng cười rộn rã trong tiếng guốc khua ầm ỉ. Gió mát thổi trong lòng phố. Mây tím sẫm ở trên đỉnh nóc nhà thờ. Từng hồi chuông đổ hồi ngân nga. Âm thanh rộn rã làm rung những lồng đèn treo trên những sợi dây thép. Tân len lỏi vào đám người đông nghìn nghịt. Không hiểu sao, Tân lại có cái cảm giác sẽ được gặp Thu ở trong khung cảnh tung bừng ấy.

Đám rước kiệu Đức Bà Maria bắt đầu từ chapel tối, bây giờ đang quay trở lại nhà thờ. Tân kiểng chân lên nhìn phía trước. Chàng nom thấy từng đoàn thanh nữ có cánh trắng ở tay trang nghiêm đi chậm chậm. Tiếng chuông xen lẫn tiếng hát. Bản đồng ca gieo vào lòng Tân cảm giác dịu dịu. Tân thấy tình yêu dâng lên tròn vẹn và thấy lòng thật thanh thản. Nếu Tân gặp Thu lúc này chàng sẽ có đủ can đảm nói cho Thu nghe về những ý nghĩ của mình. Rồi biết đâu hai người chả đi xa dần đám rước để cùng đứng với nhau dưới vòm lá xanh đen. Hai người sẽ ngắm những vì sao sáng trong đêm Giáng Sinh, những vì sao đẹp nhất trên nền trời. Ý nghĩ viễn vông ấy khiến Tân mỉm cười nghĩ đến sự mơ mộng của mình. Chàng thấy có những cảm giác êm đềm đang len lỏi vào lòng. Tuy vậy, mơ hồ Tân vẫn thấy hình ảnh khuôn mặt trắng xanh của Nhan vừa thoáng qua như một đám mây đen. Tân không dám nghĩ xa hơn về hình ảnh ấy.

Đám rước đã đi qua mặt Tân đến quá nửa. Chàng vẫn có ý tìm Thu ở đoàn thanh nữ. Nhưng

thật ra Thu không có ở đây. Vì Thu mới tới với người yêu ở phía kế sau chàng. Giọng cười quen thuộc của Thu làm Tân bàng hoàng quay lại, Thu lộng lẫy trong màu áo tím, đầu nàng choàng một sợi băng tím. Mái tóc đen dài áp sát vào ngực một thanh niên mà Tân không hề biết. Sắc đẹp của Thu như những cạnh thủy tinh làm Tân đau đớn. Một nỗi buồn thấm thía tràn ngập trong lòng chàng. Ở giữa đám đông chen chúc mà Tân thấy mình cô độc. Những ý nghĩ cay đắng làm Tân có cảm giác lao đao như một con thú bị đạn. Tân không thể ngờ rằng Thu đã có người yêu. Mắt Thu long lanh hơn bao giờ hết. Tiếng cười của nàng đầy vẻ sung sướng, mãn nguyện. Tân đau đớn lùi vào đám đông và bỏ ra đi một mình dưới bóng cây trong phố vắng. Tân thấy bóng đêm to lớn quá. Tiếng chuông và ánh đèn ở phía sau đầy mai mỉa. Tân nghĩ đến ánh sáng màu xanh trong căn phòng của Thu chiếu bức rèm hoa. Ở phòng ấy, có ngày Thu sẽ nằm trong vòng tay của một kẻ khác, cũng như những như Nhan đã nhiều lần nằm trong vòng tay của mình. Tự nhiên sự hằn học nổi lên trong lòng Tân như một con thú dữ. Tân

muốn chạy ở trong bóng tối, trên con đường tối, để trốn tránh tất cả những gì Tân bỏ lại đằng sau. Tân thấy cuộc đời thật là khinh bạc, đáng ghê tởm và chính mình cũng là một vật nhầy nhụa tội lỗi. Sự cấu xé trong lòng làm Tân thấy mệt. Chàng ngồi xuống chiếc ghế đá ở một vườn hoa. Sự im lặng bao quanh lấy chàng. Những ý nghĩ cuồng dại lúc vừa rồi dần dần lắng xuống. Bây giờ thì Tân nhận ra một điều thật dễ hiểu mà từ bao lâu nay chàng cố tình không nhận ra.

Điều ấy là Thu và chàng không thể đi chung một con đường. Cuộc sống của Thu kiêu kỳ và vô tư, trong khi chàng đầy đau khổ và dằn vặt. Sự thiếu thốn vì cuộc sống vật chất, sự mệt nhọc vì không có lý tưởng trong cuộc đời, tháng ngày trôi qua vô tình và nhạt nhẽo, không ý nghĩa, không hy vọng, không chờ mong. Tâm tình thác loạn như thế chỉ có Nhan là hòa hợp được với chàng. Nhan yêu chàng không đòi hỏi. Ngay cả sự đòi hỏi chàng đến thăm đều đều như ngày hai người mới yêu nhau. Tự nhiên Tân thấy lòng thương Nhan dâng lên tràn ngập. Hình ảnh Nhan nồng

nhiệt nép đầu vào ngực chàng đang như một cái bóng mờ đột nhiên bật rõ trong lòng chàng như mới xảy ra ngày hôm qua. Tân nghĩ đến hơi thở nóng và dòn dập của Nhan lúc ngọn đèn lụi tắt. Bất giác chàng thấy cần Nhan trong phút cô độc như thế này.

Tân quyết định rất nhanh và chàng vùng dậy đi về phía ngoại ô. Những mái nhà, chật hẹp chìa ra hè phố làm Tân thấy gần với mình. Lối ngõ khắp khểnh, tối tăm có tiếng nước cống chảy róc rách gây cho Tân một cảm giác quen thuộc từ lâu. Ở trong ngõ tối, Tân không tự khinh mình, Tân hiểu rằng cuộc đời mình chỉ liên quan mật thiết đến những khung cảnh như thế.

Chàng dừng lại trước cánh cửa gỗ nhà Nhan và gõ nhẹ. Tân thấy mình nao lên một sự hồi hộp, sự hồi hộp mà ngày trước không bao giờ có, mỗi khi chàng đến với Nhan. Có tiếng dép lép lép và tiếng cánh cửa ken két mở rộng. Một khuôn mặt hiện ra dưới ánh sáng leo lét của ngọn đèn dầu vàng úa. Một khuôn mặt đàn bà đứng tuổi, dúm dỏ và khó khăn.

Tần ấp úng:

– Tôi hỏi cô Nhan.

Người đàn bà mỉm cười với cặp mắt sáng lên dưới đôi lông mày xéch ngược. Mụ ta kéo cánh cửa rộng thêm một chút để vừa chỗ cho Tần lách vào. Căn buồng bây giờ đã đổi khác. Một cái bàn gỗ kê ở sát bức màn hoa. Phía trong tối hun hút, lơ mờ Tần nom thấy khung trời xanh đen qua những nan cửa hẹp. Ở đằng sau vách, tiếng cười rúc rích của một đôi trai gái xen lẫn với tiếng vông kéo kẹt đưa và tiếng trẻ con khóc ời ời. Tần lại hỏi:

– Cô Nhan đâu?

Người đàn bà giúi Tần xuống một chiếc ghế gỗ và thì thào:

– Chờ một lát. Nó sắp ra.

Tần mệt mỏi ngả người lên thành ghế. Vách gỗ trước mặt chàng vẫn còn nguyên những mảnh báo cũ tô màu sắc sỡ đóng chi chít vào nhau như

lần cuối cùng chàng từ giã Nhan ở đó. Tân chép miệng và nói trong ý nghĩ một mình: « Thế mà đã hơn hai năm ».

Hai năm trời đằng đẳng, chàng không thèm đoái hoài tới người yêu cũ. Bất giác chàng thấy thương yêu Nhan hơn là chàng đã tưởng tượng khi có ý định trở lại tìm Nhan. Ngày trước, Nhan yêu chàng bằng lòng thành thực và bỏng cháy. Đôi môi, cặp mắt, và tiếng cười của Nhan đã chứng tỏ điều ấy. Những lần gặp nhau, trong bóng tối nhá nhem, trên nệm giường, mắt Nhan sáng lên một cách đắm đuối. Nàng hôn Tân say sưa như những phút Tân tưởng tượng mình đang hôn lên cặp mắt đen huyền của Thu. Vòng tay nhỏ bé của Nhan ôm lấy cổ chàng tình tứ và nũng nịu. Thật sự Nhan đã yêu chàng, mà Nhan cũng không đòi hỏi gì cả. Hình như nàng cho rằng mỗi lần Tân đến với mình, là một sự gia ơn của chàng rồi.

Người đàn bà ra mở cửa cho Tân lúc này đã biến mất trong bóng tối của buồng trong. Nhưng một lát, mặt lại hiện ra với nụ cười huếch hoác, để lộ cả một hàm răng thưa. Tân rung mình nghĩ

đến một nhân vật nào đó trong một cuốn phim ma. Mụ giơ tay ra ngoắc Tân đi vào. Chàng mệt mỏi đứng dậy, mặc dầu chàng ước ao được ngồi ở đấy, ngồi mãi ở đấy để được sống lại với Nhan những kỷ niệm ngày xưa.

Căn buồng không phải đã chấm dứt ở sát khung cửa sổ hẹp mà Tân vừa nhìn qua thấy bầu trời. Người ta đã đục một ngách đi nhỏ thông ra phía đằng sau. Người đàn bà dẫn Tân mò mẫm đi qua những cái lu nước, những cái thùng sắt tây và vào một căn buồng khác có ánh đèn sáng. Ở đấy, một người đàn ông vừa cài khuy áo, vừa đi ra. Tân không nhìn gã, nhưng chàng vụt thấy kỷ niệm êm đềm vừa thoáng đi qua óc chàng mấy phút trước, vụt đổ vỡ tan tành. Chàng đứng lặng đi ở khuôn cửa, trong khi ấy có tiếng Nhan hát ở trước tủ gương. Mụ đàn bà nói:

– Nhan ơi! Khách đấy nhé.

Nhan nói vọng ra:

– Khách thì bảo vô đi. Bộ mắc cỡ hay sao mà đứng ngoài đó hoài.

Rồi nàng ném cái lược lên mặt tủ và quay ra. Hai người sững sờ nhìn nhau. Dưới ánh đèn sáng, khuôn mặt Nhan nhếch nhác phấn son. Cặp mắt to và sâu thêm với lần chỉ đen tô lên một cách kịch cỡm. Nàng bận một cái áo mỏng màu hồng, bó sát lấy thân hình tròn trĩnh. Mái tóc óng ả ngày xưa vẫn bỏ thông xuống bờ vai như đạo ấy Tân muốn. Có thể nói, Nhan đẹp thêm ra dưới lột quần áo lụa là và phấn son lòe loẹt. Tuy vậy, Tân nhận thấy rõ rằng con người ngày xưa, con người mà chàng chỉ tìm đến những lúc lòng cực kỳ chán nản, bây giờ đã chết hẳn trong ý nghĩ của chàng. Chàng đau xót tự nghĩ, từ nay, không bao giờ chàng còn tưởng tượng được ra hình ảnh của Nhan với nước da trắng xanh, với khuôn mặt dịu dàng, đầm thắm như hồi hai năm về trước nữa.

Con người đứng trước mặt Tân đã giết đi một cách phũ phàng tất cả những kỷ niệm giữa Tân với chính nàng. Điều ấy làm Tân thấy như tất cả những ý nghĩ của mình đang tan rã, như một viên đường thả vào nước sôi, như một cánh bướm giữa trời giông bão.

Nhan nói:

– Anh Tân!.. Em tưởng anh không bao giờ tìm đến em nữa.

Vừa nói nàng vừa kéo tay Tân đi lại bàn nước. Ở người nàng thoát ra một mùi nước hoa thơm hắc. Tân cúi xuống nhìn hai gót chân của Nhan nhún nhảy trên đôi guốc cao. Bỗng nhiên chàng thấy kinh tởm những cử chỉ ấy của Nhan, cũng như ngày trước chàng kinh tởm chính mình trong lúc nằm với Nhan mà nghĩ đến Thu vậy.

Nhìn bộ mặt thiếu não của Tân, Nhan có vẻ bớt sống sượng hơn. Nàng đổi giọng buồn rầu:

– Anh thấy em đổi khác nhiều không? Hơn hai năm rồi còn gì.

Tân ngồi xuống chỗ đối diện với Nhan, nhưng vẫn yên lặng. Điều ấy khiến Nhan có vẻ thắc mắc nhiều hơn nữa. Bây giờ, cặp mắt của nàng buồn hẩn đi, nàng nói với Tân bằng giọng thành thực:

– Không phải em muốn thế này đâu. Hồi ấy anh đi rồi thì em ốm. Ốm nghén đấy anh Tân ạ.

Tân thốt giạt bắn người lên, và toàn thân chàng vụt lạnh toát. Tân nghe như mình thấy các mạch máu dồn dập ở những ngón tay. Nhan tiếp:

– Thật đấy! Em quặt quẹo ba bốn tháng liền nên chẳng buôn bán gì được nữa cả. Tám tháng thì đẻ một thằng con trai. Nó giống anh như đúc.

Vừa nói, nàng vừa đứng dậy đi lại phía cửa ngoài. Rồi nàng gọi với sang một căn buồng bên cạnh:

– Bế hộ thằng Cu sang đây nhé.

Tiếng võng đưa vụt ngừng bật và một lát, người ta trao cho Nhan một thằng bé đang ngủ. Nó có vẻ bụ sữa. Chân tay phốp pháp. Nước da trắng như mẹ nó. Hai mắt nó nhắm nghiền. Cặp môi nó bĩu ra. Nhan nhìn nó cười khanh khách:

– Anh thấy nó có giống anh không.

Mắt Tần cố mở to ra nhìn lên khuôn mặt đứa bé. Nhưng thật ra chàng không trông thấy một hình ảnh nào cả. Sự nhục nhã, ê chề, khốn khổ như bó lấy đầu óc chàng, làm mắt chàng mờ đi, làm cổ họng chàng như tắc lại. Đến lúc Nhan chuyển thẳng bé sang tay chàng, Tần mới vụt nhận ra rằng, tất cả những gì đã xảy ra đều là sự thật. Cả sự Thu đi với người yêu trên đường phố vắng, dưới vòm trời gây gây lạnh của một đêm giáng sinh thơ mộng, lẫn sự nhục nhã, đốn hèn mà Tần đang vùng vẫy, ngụp lặn.

Một lát, Tần vụng về ôm lấy đứa bé vào vòng tay. Chàng cố tưởng tượng ra rằng đó là con của mình. Thực sự con của mình. Nhưng óc Tần đã tê liệt, chàng không còn nghĩ được sự gì ngoài những cảm giác bất ngờ của một kẻ vừa thấy cuộc đời mình đã thay đổi hoàn toàn sau một phút, một giây đột ngột.

Bất giác, Tần ôm ghì lấy đứa bé vào lòng. Lần đầu tiên trong đời chàng, chàng tìm thấy cái ý nghĩa của kẻ sáng tạo ra được sự sống. Chàng cúi

xuống nhìn vầng trán cao và phẳng, cái miệng xinh xắn, chúm chím, vẻ mặt bình thản và vô tội của nó trong giấc ngủ. Chàng tự nghĩ, dù ở bất cứ hoàn cảnh tối tăm nào, những đứa bé vẫn trong sáng và ngây thơ, như các thiên thần bay trên hang Bê-lem, như các tiên đồng, ngọc nữ trong khung cảnh của câu chuyện hoang đường xưa cũ. Từ lâu lắm, bấy giờ Tân mới cảm thấy mình đang sắp khóc. Và rồi nước mắt của chàng ứa ra ở trên vành mi, chảy lăn tăn trên gò má vêu vao của chàng rồi rơi xuống khuôn mặt đứa trẻ. Chàng nắm lấy bàn tay nhỏ bé của nó mà bóp mạnh. Một nửa ý nghĩ là thương yêu, một nửa ý nghĩ là muốn bóp vỡ tan tành sự thật, cho tất cả tan thành sương, thành khói, thành một giấc mơ hãi hùng khủng khiếp. Nhưng thằng bé khóc chóc lên làm Tân sực tỉnh. Chàng bối rối nhìn Nhan một cách vụng về. Nhan phá lên cười và đỡ lấy đứa trẻ. Nàng nhìn Tân bằng cặp mắt thích thú. Hai hàng mi của nàng cong lên. Ánh đèn chiếu vào lòng con người thành hai đốm sáng. Tân vụt bắt lại được hình ảnh mà chàng vẫn ao ước từ ngày yêu Thu. Đó là hình ảnh hai người trong

một đêm mùa đông có gió lạnh lùa qua kính cửa, heo hút len vào căn phòng thấp đèn sáng, ở đó Thu và chàng chuyển tay đưa con của hai người với tất cả nỗi niềm hân diện và yêu thương chan chứa.

Hình ảnh ấy bây giờ đã thành sự thật. Trước mặt Tân là đứa con kháu khỉnh. Nhưng mẹ nó... mẹ nó... Tân bật lên tiếng khóc và chàng phải vội vàng bưng hai tay lên mặt và đi ra cửa. Trong khi ấy Nhan ngơ ngác nhìn. Ở phòng bên kia, có tiếng người đàn bà giục giã:

– Lẹ lên, Nhan ơi! Có khách.

Giọng nói như xuyên vào lòng Tân những mũi kim nhọn hoắt. Chàng lão đảo bước đi như một con thú bị đạn đang cố gắng lê gót đi tìm chỗ trú ẩn. Lại qua những ngách tối, những lu nước, những thùng sắt tây ngổn ngang chắn lối. Bất giác Tân đứng lại, quay về phía Nhan. Chàng thấy Nhan đang bỗng thẳng bé trên vai và đang đứng ngay ở phía đằng sau mình. Tân lảng lạng

96 | Nhật Tiến

móc túi lấy ra xấp giấy trăm ấn vào túi Nhan rồi vụt đi như chạy trốn. Đó là số tiền cuối cùng mà Tân xoay được để trả tiền cơm trọ vào sáng ngày mai.

BÓNG TỐI

Huyền là con một. Ba Huyền mất từ hồi năm kia. Ông cụ để lại cho mẹ con Huyền một số lương hưu trí đủ chi tiêu hàng ngày. Mẹ Huyền không buôn bán gì thêm cả. Bà mù cả hai mắt.

Căn nhà bớt đi một người nhưng cũng chẳng rộng thêm bao nhiêu. Bàn làm việc của ông cụ trước kê ở cửa sổ, nay vẫn để nguyên như thế. Một cái tủ gỗ mọt, dăm ba quyển truyện Tàu cũ nát, cái túi đựng bộ quân cờ treo ở đầu vách. Đó là những di vật cuối cùng mà ông cụ để lại.

Qua cánh cửa sổ là một cái hiên trông ra lối ngõ. Trẻ con hàng xóm chạy huỳnh huyếch suốt ngày ở bên ngoài. Thỉnh thoảng có đứa lại đánh

đu lên chấn song sắt, chỗ mồm vào nhà hét thật to rồi bỏ chạy. Mẹ Huyền rất tức giận vì cái trò chơi mất dạy như thế. Đang ngồi ở sập, bà chồm lên, miệng mím lại, hai mắt mở to toàn một màu trắng đục. Mặt bà giáo dác hướng ra ngoài, hai bàn tay của bà run lên giận dữ. Mặc dầu lũ trẻ đã bỏ chạy đi xa, nhưng bà cũng cất miệng chửi om sòm. Trong lúc ấy, Huyền thường ngồi hoặc chẻ rau, hoặc khâu vá ở một góc. Nàng yên lặng không tỏ vẻ khó chịu về lũ trẻ, cũng không quan tâm đến sự giận dữ của bà mẹ. Nàng không suy nghĩ gì cả. Điều ấy khiến bà cụ càng tức hơn. Bà vụt nghĩ rằng con gái của bà đã tốt đi đâu rồi. Vì thế, bà lại vểnh tai lên nghe ngóng tiếng động ở phía con gái. Nếu không thấy Huyền nhúc nhích bà lại liền cất tiếng hỏi:

– Con Huyền đâu rồi.

Có khi Huyền trả lời, có khi Huyền chỉ gõ cái sống dao lên miệng rồi để chứng tỏ sự hiện diện của mình. Mà bà cụ thì cũng chỉ cần có thế. Chỉ một tiếng dép bước qua ngưỡng cửa, một vài tiếng lao xao ở đầu hồi, một tiếng chuông

xe đạp vụt qua, hoặc một tiếng cười rúc rích ở ngoài đường vọng vào cũng đủ khiến cho cổ bà dựng đứng lên, mi mắt mở rộng, hai lỗ tai giáo dác hướng ra ngoài để phân biệt kẻ quen, người lạ, đàn ông, đàn bà hay con trẻ. Bà rất sợ sự bất trắc xảy đến cho đứa con gái đã đến tuổi trưởng thành. Bởi thế, đối với bà, bất cứ ai cũng có thể mang đến tai họa ấy, ngay cả những bạn gái của Huyền cũng vậy. Một vài lần, bạn cũ của Huyền đến thăm, bà nói thẳng ra miệng, không tiếc lời:

– Thôi cô đừng có rủ rê em nó đàn đúm nữa. Để cho nó làm việc.

Huyền giận tím cả mặt.

Trong khi ấy, người bạn của Huyền bỏ về thẳng không chào ai một câu nào. Bà cụ thì lắng tại chờ nghe tiếng guốc của cô ta bước xuống thêm gạch. Mặt bà thản nhiên không chút thay đổi, hai bàn tay khô khan sờ soạng lên mép sập, rồi bà lần từng miếng cau khô lau chậm chậm bằng một mẫu bánh giấy.

Mỗi ngày, Huyền chỉ được ra phố có một lần vào buổi sáng. Lúc trao tiền chợ cho con gái, bà cụ hỏi:

– Mày mặc áo gì thế?

Huyền bực dọc:

– Áo đen chứ còn áo gì?

Bàn tay bà cụ lần lên nếp lụa, rồi chọt như giạt dũ, lông mày dựng ngược lên vì sự dối trá của Huyền:

– Đồ mất dạy! Cái này mà đen hả.

Huyền thét lên:

– Thế mẹ bảo màu gì?

Bà cụ giạt mạnh cái vạt áo lên cho các khuy bấm bật ra loạt soạt rồi bà nói như thể mắt bà chưa bị hỏng bao giờ:

– Màu xanh hồ thủy chứ còn màu gì nữa..

Tao đã bảo cái áo này phải cất đi mặc tết sao mày dám lôi ra...

Huyền cứng họng không cãi được một câu. Mặt nàng đỏ lên vì xấu hổ cũng có, mà vì tức giận cũng có. Nàng vùng vằng bỏ đi, ném cái áo lên mặt tủ và giật ở mắc xuống cái áo thâm cũ đã sờn vai. Thì ra lúc Huyền vắng mặt, bọn trẻ trong ngõ đã mách bà hầu hết các màu sắc áo dài của Huyền. Lúc Huyền ra đến cửa bao giờ bà cụ cũng còn gọi giật lại:

– Huyền!

Huyền đứng dừng lại, không quay mặt vào, bà cụ tiếp:

– Đi liệu mà về!

Huyền không đáp, bước thẳng ra ngoài. Tiếng guốc của nàng gõ vang lên thêm gạch khiến bà cụ nhăn mặt lại vì sự chanh chua của con gái. Bà nghĩ nếu lúc đó nó ở bên cạnh bà, bà sẽ quát cho nó mấy cái phất trần để cho nó nhớ rằng nó là con gái mà không phải tây say.

Nhưng nghĩ cho cùng, bà cho rằng Huyền cũng còn hơn hết thấy những đứa con gái ở trong ngõ. Bởi thế, bà không muốn cho nó giao du với ai cả. Bà muốn thu Huyền vào một thế giới riêng biệt, thế giới bao trùm một màu đen tối như của bà.

Những lúc Huyền ra khỏi nhà là lúc bà bồn chồn nhất. Bà tính từng bước chân đi của con gái. Bà tính nó đã qua được mấy cột đèn, mấy đầu phố, khi nào đến cửa chợ, lúc nào đến được dãy hàng rau, hàng thịt, và Huyền đã mua bán được món gì, món gì. Nhưng thường thường sự tính toán của bà cũng sai lệch đi ít nhất là mười lăm phút. Mười lăm phút lâu hơn cả cuộc đời toàn bóng tối của bà. Lòng bà nóng nảy, bồn chồn, bà rời bỏ chỗ ngồi cố hữu hàng ngày để lần đi ra, đi vào. Và bà có cảm tưởng như Huyền bỏ nhà đi theo trai, hoặc đã đang đứng tán tỉnh với một thằng đàn ông nào ở đầu phố. Trí tưởng tượng của bà càng ngày càng đi xa mãi khiến mặt bà sạm lại, hai hàm răng cắn chặt vào nhau, làn môi thâm bậm lại, và bà nghĩ rằng bà có thể vụt con

gái bằng phất trần đến mỗi tay nếu lúc đó nó đến gần.

Nhưng thật ra thì Huyền đã tạt vào một hiệu sách cho thuê tiểu thuyết. Đọc truyện là cái thú giải trí độc nhất của Huyền ở trong vòng kiểm tỏa của bà cụ. Nàng cảm thấy mình thực sự được giải thoát, được sống tự do suy nghĩ và tưởng tượng cùng với các nhân vật trong các câu chuyện diễm tình ướt đẫm nước mắt. Nàng hay giấu cuốn truyện xuống dưới các mớ rau, và sẽ tự do đọc nó trong suốt một buổi rồi rãi ngời chẻ rau hay khâu vá ở một góc nhà, ngay chỗ đối diện với bà cụ.

Lúc trở về, nàng lê quèn quẹt đôi guốc trên mặt hè để đánh tiếng. Bà cụ hét lên:

– Con Huyền phải không?

Huyền hờ hững:

– Vâng!

– Đi đâu mà lâu thế?

– Thì mua cũng phải mặc cả chứ! Mẹ tưởng cứ giăng lấy như ăn cướp của người ta à.

Bà cụ định cất tiếng rồi lại thôi. Sự có mặt của con gái ở nhà làm lòng bà dịu lại. Bàn tay khô khan của bà lại mò mẫm lên những chũm cau và xoay miếng bánh giầy chậm chạp vào những kẽ nhỏ. Mùi cau khô ẩm mốc đưa lên mũi bà thoang thoảng. Bà hít mạnh rồi thở một hơi dài:

– Ấy! Có thân thì giữ!

Đến ngày cuối tháng đi lĩnh lương thì bà dẫn Huyền đi theo. Hai mẹ con ngồi trên chiếc xe xích lô đạp. Vòng tay của bà ôm ngang lưng con gái. Huyền được tự do nhìn sang bên đường phố. Những tà áo màu bay như cánh bướm trong gió mát buổi sớm. Huyền ước ao được sống tự do như thế. Nhưng nét mặt khó đăm đăm của bà bao giờ cũng khiến Huyền cụt hứng. Nàng có cảm giác như mẹ mình là một cái cũi vững chắc, quái ác và nham hiểm bao vây Huyền từ tư tưởng, lời nói đến việc làm. Một đôi khi Huyền mong bà chết đi để mình được thoải mái hơn, nhưng ý nghĩ ấy

chỉ thoáng qua rất mỏng manh như một vết đen độc ác trong óc Huyền. Huyền ân hận ngay với mình và nằng cổ tìm cách xua đuổi.

Cuộc sống của Huyền do ảnh hưởng của bà cũng thành khô lại. Ít khi Huyền nói chuyện với ai ngay cả mẹ mình. Những lần Huyền mở miệng là những lúc bị mẹ mắng. Bởi vậy Huyền vẫn gần với mẹ nhiều hơn là vui vẻ với bà. Huyền cho mẹ mình là người vô lý nhất trên đời. Bà nghi ngờ, sẵn bắt ngay cả từng những cử chỉ nhỏ nhất. Một đôi khi ở nhà không nghe thấy tiếng động của con gái, bà cũng cất tiếng gọi:

– Con Huyền đâu.

Huyền đang mơ mộng một mình nên sảng giọng:

– Con đây!

Tiếng nói của Huyền làm bà cụ yên tâm. Bà muốn luôn luôn nhắc nhở Huyền là trong mọi phút, mọi giây đều có sự kiểm soát của bà. Bà

không muốn vì một sự chênh mảng nào có thể khiến Huyền có thể hư hỏng được. Thỉnh thoảng, mấy tuần lễ một lần có tiếng giày tây cồm cộp ở cửa, bà thót người lên như có kẻ mang tai họa đến cho bà. Bà ngẩng cao cổ, đưa đầu ra phía ngoài, hỏi to:

– Ai?

Có tiếng đáp lại:

– Ra mà lấy thư!

Huyền đón lấy chiếc phong bì, nhưng không hao giờ được giờ ra xem trước. Huyền phải trao lại cho bà. Bà dùng mấy đầu ngón tay sờ nắn đủ bốn phía, ước lượng bề dày rồi mới hỏi:

– Thư ai, thế?

Huyền đáp:

– Thư của chú Vĩnh!

Bà cụ có vẻ yên tâm. Bà bắt Huyền mở ra

đọc ngay ở chỗ ấy. Lá thư chẳng có gì khác hơn là sự thăm hỏi của người chú ruột của Huyền ở tỉnh xa. Nhưng tính bà cụ bao giờ cũng cẩn thận. Bà giữ lấy phong thư cất vào túi. Đến chiều, tối, hoặc ngày mai, bà lại gọi trẻ con hàng xóm ra đọc lại. Nếu bà thấy đúng như những lời Huyền đã đọc, bấy giờ bà mới bảo Huyền cất vào ngăn kéo có khóa. Huyền đã quen cái lối ấy nên chẳng buồn suy nghĩ gì cả. Nàng bỏ vào nhà trong giải chiếu xuống đất, nằm ngửa mặt nhìn ra khoảng trời xanh nhỏ xíu phía đằng sau cột ống khói. Những dãy nhà ở ngoài đại lộ nom nhấp nhô như những chiếc hộp cao và thẳng. Từng cột dây thép căng thẳng có những con chim nhỏ xíu vỗ cánh trắng chuyển nhau dưới ánh nắng. Huyền có cảm giác như khung trời ấy là cửa ngõ của sự tự do mà Huyền ao ước. Huyền nghĩ đến một con chim nhỏ nằm tù túng ở trong một cái tổ chật hẹp. Huyền ví căn nhà của mình ảm thấp và tối tăm như cái tổ ấy và Huyền là con chim bị tù túng. Nhưng con chim chưa bay được là vì chưa đủ lông đủ cánh, chứ Huyền thì đã trưởng thành. Huyền nghĩ rằng mình có thể tự lo được lấy cho

mình. Ở tuổi Huyền sự yêu đương đến với nàng kể là chậm trễ. Những đêm nằm bên cạnh mẹ Huyền hay ước vọng vãn vợ, nhưng Huyền chưa yêu ai cả, hoặc đúng hơn, Huyền chưa được ai đến ngỏ tình yêu. Đằng sân sau nhà Huyền đối diện với cánh cửa sổ của một tầng gác, Huyền chỉ thấy cuộc đời của mình liên lạc với bọn thanh niên qua khung cửa ấy. Những lúc làm cơm hay nhặt rau, Huyền hay chú ý đến họ. Họ là ba bốn thanh niên trọ học vui tính và yêu đời. Tiếng cười đùa vọng sang từ sáng đến khuya. Có hôm hai, ba giờ khuya mà Huyền còn thấy có ánh đèn sáng. Ở xa tuy không nom rõ mặt người nhưng Huyền cũng biết họ chú ý đến mình. Buổi chiều có gió mát, mấy người leo lên chấn song sắt. Họ huýt sáo và có những cử chỉ hình như nói đến Huyền. Huyền không ưa gì họ, nhưng nàng thích ra sân để cho họ nhìn mình như thế. Có lần họ ném sang sân một nắm giấy vo tròn. Vì tự ái, vì giáo dục của bà mẹ, Huyền không nhặt và quét nó xuống cống. Nhưng vài lần sau, Huyền không cưỡng nổi tính tò mò, chờ lúc đêm nhặt lên coi. Mĩa mai thay, đó chỉ là những mảnh giấy nháp

nhằng nhịt những công thức và hình vẽ toán học. Điều đó làm Huyền xấu hổ và nhục nhã. Nàng có cảm giác như bị tình phụ. Nàng tự hứa sẽ không bao giờ ra sân khi thấy có bóng người bên cửa sổ.

Nhưng lời hứa ấy, Huyền chỉ giữ được một hai hôm. Đối với nàng, khoảng sân chật hẹp ở đằng sau là một lối thoát độc nhất trong nhà tù của bà mẹ. Nàng tự nghĩ nếu ở trên ấy chỉ có một chàng trai. Phải rồi, nếu chỉ có một người thì mối tình của nàng có thể nảy nở dễ dàng và tốt đẹp hơn biết bao nhiêu.

Nhưng trái với lòng thầm ước của Huyền, bao giờ sự xuất hiện nô đùa của bọn trên ấy cũng đông đảo. Tiếng đàn, tiếng sáo, tiếng hát âm ỉ của họ khiến Huyền vừa khó chịu vừa thất vọng và vừa xao xuyến vẩn vơ. Huyền xót xa nhận ra rằng khung trời nhỏ hẹp tự do ấy của nàng chẳng mang lại cho nàng một nguồn an ủi nào khác hơn là những đêm nằm tủi thân khóc một mình.

Rồi bỗng một hôm vào ngày đầu hạ, Huyền chợt thấy cánh cửa sổ ở bên ấy đóng kín mít. Lòng

Huyền vụt thấy như vừa mất đi một sự gì quen thuộc. Ánh nắng chiều chiều chói chang vào lớp sơn màu xanh biếc. Sự yên tĩnh bao quanh trọn vẹn, không có tiếng gió, không có tiếng cười chỉ có bóng dáng cánh những con chim bồ câu trắng bay lấp loáng ở phía xa. Huyền thấy như lòng mình khép thêm lại hơn nữa. Nàng uể oải ra vào trên sàn đá hoa thắm mát. Bóng dáng gù gù, khắc khổ của mẹ Huyền ngồi trên sập gụ khiến Huyền thấy khó chịu bức bối. Huyền chán nản nằm xuống chiếu đọc một cách gượng gượng những trang tiểu thuyết bỏ dở. Đến những đoạn say mê, Huyền quên hết chuyện chung quanh để thả ý nghĩ của mình theo các nhân vật.

Vài hôm sau, một bữa cơm chiều, Huyền ngạc nhiên thấy cánh cửa sổ lại mở rộng. Nhưng lần này không phải những khuôn mặt quen thuộc ngày xưa. Huyền nom thấy một cụ già đang ngồi lần tràng hạt.

CÁI KIẾN

Cái kiến mày kiện củ khoai...

Người ta bắt được nó trong một buổi hành quân. Nó chúi trong lòng một đồng rơm mục ẩm gần bờ ao. Tiếng súng kéo dài từ sáng sớm đến mãi xế chiều làm nó đói lả và ngủ quên ngay đi. Lúc trở dậy, ngọn lửa cháy đỏ trong suốt dãy xóm, tạt hơi nóng như thiêu ra bốn phía làm nó choàng dậy. Nó nghĩ đến những buổi chiều có gió mát, sau khi dắt trâu về được nhảy xuống ao bơi đùa với bọn trẻ cùng xóm. Tắm xong thì đã có mâm cơm dọn sẵn. Mùi gạo mới thơm lừng xen lẫn với mùi tương ngào ngạt từ dãy chum ngoài bể nước bốc lên đánh thức cái đói cồn cào sau những giờ nô giỡn ở ngoài bãi. Nó sẽ xuống bếp tìm ba cái ghế đóng bằng gỗ dừa khô đem lên đặt chung quanh mâm cơm

ngoài đầu hè. Trăng bắt đầu nhô lên sau giàn thiên lý. Gió buổi chiều đưa mùi hoa thơm ngát thoang thoảng trong sân gạch. Qua bụi găng làm hàng rào, bên ngoài từng con trâu trở về đồng bước nặng nề trên ngõ tối. Ở sau nhà, mẹ nó tắm và gội đầu xong đứng phơi tóc dưới những chùm hồng bì chín vàng. Mái tóc của bà đen mượt, dài lướt thướt giở những giọt nước lên mặt sân. Phía đằng sau, bầy gà đang lên chuồng rúc lên cùng cục, xen lẫn với tiếng trâu thở phì phò qua kẽ ván hở. Một lát sau, bố nó đi vườn trở về, ra rửa mặt ngoài bể nước. Trong chiếc lồng chim treo ở đầu giàn mướp, con sáo đen vỗ cánh vừa bay, vừa hót chí chöhe. Bố nó đưa gáo nước đầy khế nghiêng vào cái cống sứ. Con sáo cúi xuống tớp từng ngụm rồi ngửa cổ ngược lên cao. Nó nghe thấy giọng bố nó trách:

– Cóng khô thế này mà không ai trông nom đến cả.

Nó nhón một khoanh củ cải trên mâm cơm bỏ tọt vào miệng rồi chạy lại. Hai bố con lúi húi quanh chiếc lồng sơn màu xanh biển. Con sáo

bay vùng lên một nhánh gỗ bắc ngang, hót mừng rồi rít.

Một lát sau, ba bố mẹ con lại ăn cơm ở đầu hè. Ánh trăng tỏa mát trên sân gạch. Trên nền trời lóng lánh mấy vì sao ướn. Tiếng sáo diều theo gió u u từ xa vọng lại. Xóm làng êm ả trong những ngày hè. Rồi lại một đêm trăng sáng, thằng bé nô đùa với bọn trẻ đồng lúa tuổi.

Những hình ảnh ấy như một giấc mơ đẹp diễn ra trong giấc ngủ chập vạt của nó. Người nó phải cong lại như một con tôm để nằm vừa cái chỗ nấp nhỏ bé. Mặt nó ngửa lên cao để hít cho đầy phổi khoảng không khí chật hẹp, ngọt ngọt mùi rơm ảm. Một khoảng trời xanh to bằng cái nôi đất hiện ra thấp thoáng sau những cuộn rơm nham nhở từ trên nóc cao. Nó cảm thấy nóng, cái nóng còn ghê gớm hơn cả những lần nó phải dẫn hai con trâu băng qua giải cánh đồng đầy nắng gắt. Nó nghĩ đến bờ ao rợp bóng cây và làn nước trong xanh phẳng lặng. Bỗng nhiên nó vụt choàng dậy, rồi ôm cái cột tre leo lên nóc. Đầu nó thò hẳn ra ngoài khoảng trời mù mịt tàn than

và khói lửa. Mặt nó xám đi, mắt nó ngơ ngác nhìn ra dãy xóm chung quanh đang ngùn ngụt cháy. Thỉnh thoảng lại một tiếng súng nổ rời rạc, xen lẫn tiếng người lao xao từ xa vọng lại. Nghĩ đến bố mẹ, nó vụt nhóm người đu mình ra khỏi đồng rơm. Gió lửa qua rặng tre kéo kẹt, thổi tung những mảnh tóc ướt nhếch nháp trên đầu khiến nó cảm thấy dễ chịu vô cùng. Mồ hôi của nó se lại. Nó hít thật mạnh cho lớp không khí mát mẻ căng đầy lồng ngực. Rồi mắt nó nhìn xuống những tảng bèo xanh nằm im lìm trên mặt nước. Mấy bông hoa súng màu tím nhạt rung rinh, bọt nước thỉnh thoảng lại sủi lên những tăm cá nhỏ. Nó nghĩ đến những buổi chiều nồng nực được lội xuống bờ ao đùa với khúc gỗ xoan khô nổi lều bều trên mặt nước. Bất giác nó cởi phăng cái áo ướt đẫm mồ hôi và lao mình xuống như một con chim bói cá. Mặt ao xao động, bọt nước bắn lên tung tóe, những tảng bèo nghiêng đổ, dập dềnh. Nước lạnh ngấm vào da thịt nó làm nó tỉnh táo. Nó vụt nhớ đến buổi sáng sớm, phía đầu làng chợt có tiếng nổ rộ rã xé màng tai và tiếng chân người chạy rậm rịch. Cả nhà nó thức dậy, xôn xao. Nó trèo lên đầu tường, trông ra phía cổng

làng. Nó trông thấy những làn đạn đỏ bay lơ lửng ở trên cao, thỉnh thoảng một tràng hỏa pháo nổ liên tiếp giữa bầu trời sáng rực như trăm ngàn ngôi sao nhỏ. Bố mẹ nó gọi nó xuống, trao vội cho một mo cơm nguội rưới nước tương, rồi đẩy nó nằm tót lên gón găng trong lòng đồng rơm ấm. Từ đấy nó chỉ còn nghe mơ hồ thấy tiếng người khóc, tiếng súng nổ, tiếng tre nửa gãy đổ rã rã vọng qua chỗ nấp. Lâu lâu, nó ngủ thiếp đi. Nó nằm mơ thấy mình đánh trâu đi dưới bầu trời nóng ngọt ngạt, ruột đất khô cằn, toác nứt nẻ.

Lúc ở dưới nước ngoi lên thì mắt nó va phải mấy họng súng đen ngòm. Họng súng chĩa về phía nó. Trên bờ ao lổ nhố những bóng người. Mấy hòn gạch ném xuống mặt bèo, kêu lồm bồm. Người nó lạnh cứng, chân tay nó run lẩy bẩy, nó ráng sức kêu lên rồi rít:

– Tôi lên! Tôi lên!

Rồi nó bơi giạt vào bờ. Một người túm lấy nách nó, lôi sềnh sệch:

– À! Một thằng liên lạc!

Một ngọn roi tre quất vào lưng thằng bé làm người nó nảy lên. Nó có cảm giác như có một dòng nước sôi vừa chảy qua lưng mình. Theo kinh nghiệm, nó quì xuống hai tay chắp lên đầu, vái lia lịa. Nó đã trông thấy thế một lần rồi. Lần chị Sáu ở bên quê ngoại bị người ta lôi ra từ sau bồ lúa. Hai người chọc hai cái đòn sóc vào lưng chị. Một người khác chống tay vào mạng sườn cười nhe cả hai hàm răng nham nhở. Chị Sáu chắp hai tay lên gối và sụp xuống lạy. Quả nhiên người ta không bắn chị mà dẫn chị vào căn nhà trên. Ở đấy rú lên những tiếng cười ằng ặc.

Bây giờ nó cũng bắt chước chị Sáu. Hai tay nó chắp vào nhau. Nhưng nó chưa kịp vái hết một vái thì mũi giày sắt đá đã thúc vào đít nó. Người nó lộn phộc. Đầu nó cắm vào bụi cỏ ở ven bờ ao. Mặt nó xám ngoét đi. Nó nhìn mọi người, ngất ngư.

Người ta dẫn nó vào giữa sân nhà. Tàn than ở xóm bên kia vẫn bay mù mịt. Lửa đỏ vờn lên

trên những mái lá. Tre nửa nở lớp đốm trong từng cuộn khói bốc lên ngùn ngụt. Ở trên thêm, những rương quần áo vút ra bừa bãi. Bàn ghế, tủ chè, giường phản đổ nghiêng ngả. Rải rác khắp mọi nơi, những giấy vụn, vỏ đạn, bông băng dẫm máu và những vỏ đồ hộp vút vương vãi. Nó thấy những ngày êm đẹp thuở trước gãy đổ như khung cảnh ghê gớm trước mặt.

Bị bao vây ở giữa đám đông lỗ nhố, đầu óc của nó xáo trộn lên những hình ảnh, tiếng động và sự sợ hãi. Nó thấy những đôi giày đinh nháy múa trước mũi sắt, thép súng lạnh lẽo như những mặt người, tiếng cười, tiếng nói, tiếng chửi rủa, tiếng tre nửa nở giòn lép bép xen lẫn những tiếng hét như chọc thủng hai màng tai: liên lạc, liên lạc... Người nó mềm nhũn ra, ứ đọng ở mồm, ở vai, ở lưng. Máu, nước mắt, và mồ hôi. Sau cùng người ta bỏ quên nó ở gần bể nước. Hoa thiên lý rụng xuống quanh đầu. Nó nằm mê man trong tình trạng nửa mê, nửa tỉnh. Nó thấy sân nhà nó tràn ngập ánh trăng rằm. Rồi ánh trăng nóng rực rực như lửa bỏng. Khoảng đỏ rực rỡ nhỏ lên từ

mái lá phía sau, lan sang căn nhà giữa, rồi loang ra, lem lém như nước dâng trong một ngày lụt lớn. Nó mở choàng mắt. Nó thấy rõ từng ô vuông trên sân gạch lồi lõm, sứt mẻ. Những vỏ đạn bằng đồng sáng loáng rơi ngổn ngang khắp chỗ. Từng luồng gió nóng bốc xoáy lên, cuộn răng rắc trong bờ tre. Thỉnh thoảng ở ngoài xa, lại vọng lên những tràng súng nổ rền. Miệng nó khô lại, cặp mắt như cộm đầy bụi và cát. Nó thêm một hớp nước. Bây giờ đầu óc nó chỉ còn nghĩ đến những giọt nước trong veo, mát lạnh đọng trên miệng giếng ở đầu ngõ. Nó thiếp đi và mơ thấy mình đang đi quẩy nước vào những cái lon bằng đất nung đỏ chói.

Hôm sau, khi tỉnh dậy, nó thấy mình nằm trên một cái nệm rơm. Bên cạnh nó là một con chó cao lớn. Người và vật nhìn nhau. Con chó bỗng thè lưỡi liếm một cái lên bả vai nóng hổi của nó. Người nó dúm lại, tê cứng.

Nó định vùng lên chạy, nhưng nó thấy ngay

rằng làm như thế là đại đột. Con vật lực lưỡng, với bốn chân thon và dài, chắc chắn sẽ tóm được nó ngay khi nó chưa thoát ra khỏi cái bọc gỗ bên cánh cửa ngoài kia. Nghĩ thế, nó lại nằm im như cục gỗ, giương cặp mắt sợ sệt nhìn những cái nanh dài trong hàm răng con vật. Nhưng con chó không dữ tợn như nó tưởng. Con vật quanh quẩn bên nệm rơm, thỉnh thoảng lại thè lưỡi ra vào bả vai xước máu của nó. Cảm giác nham nháp và nóng nực từ lưỡi con vật truyền sang làm nó dễ chịu. Nó muốn được liếm như thế mãi, vì bả vai của nó mỗi nhừ, dập nát. Một lát, nó trở nên bạo hơn. Nó thò bàn tay về phía trước mặt. Con chó hếch mũi lên ngửi. Tay nó run run sờ vào râu con chó. Con chó lim dim, hai tai vểnh lên, đuôi ve vẩy. Chỉ trong một lát, nó đã ôm được con chó vào lòng. Nó cảm thấy mình bớt lẻ loi. Ngay lúc đó, có tiếng giày nện mạnh ngoài bọc cửa. Nó sợ hãi nhìn ra. Nó nom thấy một người cao lớn, cưỡi trần đang bước vào. Gã ta cười lớn:

– Mày khoái chó hả. Vậy tao sẽ giao cho mày nhiệm vụ trông nom, tắm rửa cho nó.

Rồi gã lục túi vải lấy ra một khúc bánh mì. Gã bẻ đôi quăng cho con chó một nửa và thằng bé một nửa. Miệng gã huýt sáo và gọi nho nhỏ:

– Lu! Lu!

Một lát sau gã quăng cho thằng bé một bộ quần áo. Gã bảo nó đi tắm rửa và dọn thêm:

– Theo tao đi trận nghe không. Mày mà trốn tao bắn bỏ mẹ.

Thằng bé buồn bã nhìn ra khung cảnh hoang tàn trước mắt. Khóm tre làng xác xơ, cháy nham nhở. Nhà cửa sụp xuống thành bình địa. Những mái lá đổ nghiêng đi, tro tàn âm ỉ cháy. Bốn bề hoàn toàn im vắng, thỉnh thoảng lại có một phát súng cô độc vang lên, ngân mãi về phía xa. Nó không tìm thấy một ai quen thuộc cả. Bố nó, mẹ nó, những người cùng xóm, cùng làng, tất cả không biết đã chết từ ngày hôm qua hay bỏ đi về đâu.

Bây giờ thì nó bật lên khóc.

Đến chiều, đoàn quân bắt đầu chuyển dịch. Nó nghiêng nhiên nhập bọn với một đám người xa lạ. Nó đi qua những con đường đất khô cằn, toác nứt nẻ. Nó búi ngùi trông lại một lần chót những di tích còn lại của xóm làng thân yêu. Vài gốc cây trơ trụi lá, những mảnh tường xám đen, gạch vữa loang lỗ, mặt ao đình vầng nước, đen ngòm bụi và tàn than. Bốn bề im vắng, chỉ có tiếng giày nện âm thầm trên mặt đất. Một tay nó cầm cái túi vải, một tay nó cầm xích con chó, nó đi ở giữa các đầu súng lạnh lẽo và những khuôn mặt lăm lì.

Ròng rã sáu bảy tháng trời, nó theo con chó đi khắp các nẻo đường khói lửa. Nó đã được chứng kiến những cảnh tàn phá, đổ vỡ, ở khắp mọi nơi. Người và vật xông xáo giữa bom đạn. Cuộc sống mới tuy vất vả nhưng gây cho nó nhiều hứng thú. Nó thích được ngồi trên gò cao, ban đêm, nhìn những viên hỏa pháo nổ sáng rực giữa bầu trời. Phía đằng xa, xóm làng ngùn ngụt lửa, viền

quanh khoảng chân trời bao la một vệt sáng quằn quại như một con rồng đỏ khổng lồ. Rồi cánh đồng ngổn ngang xác chết, những dinh thự, nhà cửa nổ tung lên dưới từng loạt mìn, hay súng lớn, những đêm lạnh lẽo đi xuyên rừng phải lội qua từng dòng suối tràn ngập ánh trăng. Tất cả làm cho nó một đứa bé lạc loài, vừa mất quê hương. Gã đàn ông rất bằng lòng về nó. Sau mỗi lần đi một nhọc, gã thường vỗ lên đầu con Lu và an ủi thằng bé:

– Chú mày cố đi! Sắp được nghỉ phép rồi. Tao sẽ cho về thành mà chơi, tha hồ thích!

Thằng bé cúi xuống ôm con Lu vào lòng. Con vật rít lên những tiếng ư ử để tỏ dấu thân thiện. Người và vật cùng náo nức như nhau.

Nhưng con Lu không có ngày trở về. Nó đã bị trúng đạn chết trong một buổi đi trận cuối cùng. Thằng bé đào hố chôn nó ở ven một bờ sông. Nó hái những chùm hoa về rắc ở trên mộ. Số phận con chó còn tốt đẹp hơn số phận hàng bao nhiêu

người. Nó nghĩ đến những xác chết mất đầu, mất chân, sinh thối ở khắp mọi nơi trong cuộc hành trình đã qua.

Chỉ còn một mình thằng bé theo gã đàn ông trở về. Nó ngỡ ngàng trước khung cảnh thanh bình của thành phố. Ánh sáng xanh đỏ trên các cửa hiệu còn rực rỡ hơn những viên hỏa pháo nổ ngoài trận địa. Nhà cửa san sát, cao ngất ngưỡng nghịch mắt hẳn với khung cảnh tàn phá tiêu điều trên các thôn xóm. Thằng bé không thể ngờ được rằng trong thời chiến tranh lại còn có những nơi yên ổn, thanh bình đến như thế.

Gã đàn ông mang nó về một căn nhà rộng, có vườn hoa chung quanh, có đá sỏi lót trên lối đi, và bốn bề toàn bóng mát. Một lũ trẻ đẹp như những người trong tranh bu lại quanh chiếc xe đỗ ở thềm cửa. Gã đàn ông bế bổng lên từng đứa và hôn như mưa lên cổ, lên mặt chúng. Một đứa đá mũi giày nhỏ xíu vào ống chân khảng khiu đen đui của thằng bé mà nói:

– Tù của ba hả ba?

Gã cười tí mắt, vừa ôm một người đàn bà trong tay, vừa nói:

– Ủ! Nó coi con Lu đấy. Nhưng con Lu chết rồi!

Một đứa òa lên khóc, trong khi cả bọn tru tréo:

– Con Lu chết rồi!

– Con Lu chết rồi!...

Gã đàn ông không đáp, khoác tay người đàn bà đi vào nhà trong. Mấy đứa trẻ xúm lại quanh thằng bé nhao nhao:

– Sao mày trông nó lại để nó chết!

– Mày đánh chết con Lu phải không!

– Thằng tù này phải bỏ vào tù mới được.

Rồi chúng nó bỏ hết lên nhà. Thằng bé lại

ngồi bó gối ở đầu thềm. Nó nhớ con Lu và những ngày gian nan trong rừng rậm. Đến chiều, gã đàn ông mới nhớ ra nó sau một giấc ngủ vùi. Gã chạy đi tìm. Nó cũng ngủ ở một xó cửa. U già dẫn nó xuống nhà dưới và cho nó ăn một bát cơm nguội.

U hỏi nó:

– Bố mẹ mày ở đâu.

Nó đáp:

– Ở nhà quê.

– Vùng nào?

– Tôi không biết.

– Quê mình mà cũng không biết. Bố mẹ còn hay chết?

– Tôi không biết!

U ngạc nhiên trông kỹ vào khuôn mặt nó. Cặp mắt nó lơ lơ, vầng trán ngắn ngủn, hai gò

má hóp lại, đầy vẻ bồn thỉu và đần độn. U nhún vai bỏ ra ngoài sân. Tiếng chân u dẫm lên sỏi lạo xạo xen lẫn với tiếng cười nói loạn xạ ở nhà trên. Nó không nhìn theo, mà tìm một chỗ khuất lối đi, ngồi xuống bó gối. Mắt nó lơ đãng nhìn lên từng dãy xoong chảo trắng bóng mắc trên tường. Ngọn đèn bụi bặm ròng xuống từ những cái cột cao, gập chạn bên cạnh nó đầy muỗi và mùi ẩm mốc. Bất giác nó thấy nhớ quê nhà, nhớ những buổi đi chăn trâu về được tắm ở cầu ao. Nó nhớ cả những buổi hành quân dẫm qua xác chết. Sự chết chóc, bom đạn không làm nó sợ sệt bằng khung cảnh êm ả trong căn nhà sang trọng này.

Từ phút ấy, không ai nhớ đến nó. Mọi người còn bận rộn với những cuộc vui. Nó ngủ thiếp đi trong mùi chả nướng, mùi thịt xào, mùi cơm canh thơm ngào ngạt. Mãi đến gần khuya, lúc rửa bát ở ngoài bể nước, u già mới chột nghĩ ra nó. U lẩn vào xó bếp, xách cổ nó dậy rồi la lên:

– Mày là cái giống gì chứ đâu phải là người. Có cái miệng mà cũng quên!

Rồi u vét vào bát cho nó đủ các thứ đồ ăn. Nó ngồi ở dưới chân ghế, gặm xương ngon lành. U bật cười nói:

– Dễ tao không nhớ ra thì mày chịu chết đói hử!...

Nó không đáp. Mắt nhìn xuống tô cơm váng mỡ.

Sáng hôm sau, bọn trẻ quây quần ở trước sân xi măng. Một đứa nói:

– Chúng mình giải tù ra đây.

Cả bọn đồng thanh:

– Phải đấy! Mình phải xử nó về cái tội làm chết con Lu.

Chúng nó hè lại, trói thẳng bé bằng một sợi dây gai. Một đứa nói:

– Phải có súng mới được, không có nó tẩu thoát mất.

Mấy thằng kia bỏ lên nhà, lục lọi ở gầm bàn, xó tủ, lấy xuống hai khẩu súng gỗ. Một đứa dí vào mang tai thằng bé, hét to:

– Mà mà vượt ngục, ông bắn bể sọ.

Rồi nó ấn đầu tội nhân xuống bắt quì. Đứa lớn nói:

– Tao làm quan tòa!

– Em làm luật sư hỏi tội nó.

– Thế còn em làm gì.

Đứa lớn đáp:

– Mà mà làm lính áp giải.

– Thế thì anh phải đưa súng cho em.

– Quan tòa cũng cần có súng chứ.

Thằng bé phụng phịu một giây rồi chạy xuống bếp. Một lát nó cầm ra một cái then cửa. Nó thúc vào lưng thằng bé hét to:

– A lê! Có nom thấy gì đây không! Lôi thôi ông bắn!

Đứa lớn bệ vệ ngồi trên một cái ghế gỗ, hai tay nó khuỳnh ra, nó lấy giọng nghiêm trang hỏi:

– Tại sao mà làm chết con chó.

Thằng bé đáp:

– Nó bị đạn.

– Mà bắn phải không?

– Không.

– Thế thì ai bắn.

– Tôi không biết!

– Thằng này nói dối! Mà trông nó mà lại không biết! Lính đầu đá vào đít nó.

Một đứa giơ mũi giấy lên vừa đá lia lịa vừa hét:

– Mày có khai không? Mày có khai không?

– À, gan hả? Đúng nó là một thằng liên lạc!...

Thằng bé vùng lên. Sợi dây gai tuột ra khỏi cổ tay nó. Nó co chân chạy ra phía hang rào. Lũ trẻ tru tréo:

– Tù sống! Tù sống!

Bác tài xế đang lim dim ngủ trong chiếc ô tô, chợt choàng dậy. Bác trông thấy nó chạy qua bể phun nước. Vội vã, bác mở tung cửa xe, chồm ra lao về phía nó. Nó bủn rủn chân tay. Tốp người xúm lại. Những cái báng súng nện vào lưng nó. Nó nghe thấy tiếng lao xao, ồn ào như một ngày nào nó bị lôi lên khỏi bờ ao: bờ ao:

– Trói... đánh... liên lạc... liên lạc...

o O o

Tuần lễ sau, gã đàn ông lại lên đường. Nhưng lần này gã không đem nó đi theo nữa vì con chó chết rồi. Nghiễm nhiên nó trở thành một thằng

tù, hầu hạ không công mọi người trong nhà. Sự tự do của nó đóng khung trong bốn bức hàng rào. Buổi sáng nó phải dậy thay u già đun nước sớm, rồi quét dọn, lau nhà, chẻ củi và rửa bát. Lâu lâu nó lại bị lũ trẻ bắt công đi vòng quanh sân. Những lúc rồi, nó hay ngồi nhớ đến quãng thời gian dắt con chó đi theo cuộc hành quân Súng nổ, đạn réo, người chết, khung cảnh hỗn độn, dồn dập làm nó hứng thú hơn nhiều. Có lần u già bảo nó:

– Tù như mày là tốt phúc lắm con ạ. Vào trại giam còn khổ bằng mười.

Nó nhìn u bằng cặp mắt dần dần nhưng không mấy tin tưởng. Bởi vì cái khung cảnh thanh bình ở nơi thành phố này đối với nó còn nhiều đe dọa hơn là những ngày sống tự do trên các nẻo đường bom đạn. Có hôm u hỏi nó:

– Làm sao mày bị bắt.

Nó đáp:

– Người ta bắt tôi.

– Nỡm lắm, thì ai chả biết. Nhưng tại làm sao cơ chứ.

– Thế thì tôi không biết!...

U già bật lên cười. U nhìn nó thương hại. Nó cũng nhìn u ngơ ngác. U nói:

– Tao chưa thấy đứa nào dần độ và ngớ ngẩn như mày. Có cái thân của mình mà cũng chẳng biết...

Nó chợt thấy u nói đúng. Vì thật ra, nó không hiểu một điều gì về thân phận của nó cả...

CHUYỆN DƯỚI VƯỜN

Đọc hết cái tin vặt cuối cùng trên tờ nhật báo nhàu nát, gã uể oải chống cái nặng lên mặt hè rồi đứng dậy. Nắng buổi trưa rải lên những mái lá nứt rạn ngoài xa làm mắt gã nheo lại. Gã khập khiễng lê lại phía đầu nhà. Qua hàng rào thưa xộc xệch ở mé bên kia, trẻ con nhà lão Năm Bi đang quây quần trên một cánh cửa ngả ra làm phản gỗ. Mâm cơm đặt ở chính giữa. Một tô canh, một bát cà và lưng chén nước mắm. Bốn đứa từ hai đến sáu tuổi thi nhau vục đũa, vục thìa vào những cái bát mẻ cầm trên tay. Canh, cơm bắn vung vãi tứ bề. Ngồi gần đấy, dưới bóng mát của cây bông gòn, bác Năm Bi gái, một thiếu phụ rất trẻ, trạc hai mươi sáu, hai mươi bảy đang cho

một đũa nữa bú trên lòng. Bàn tay nhỏ xíu của đứa bé quờ quạng lên khắp bộ ngực mở toang nút áo, bầu bĩnh và trắng toát.

Người đàn bà ngồi nghiêng, mắt nhìn lơ đãng trên những bẹ chuối xanh ngắt mọc ở bờ mương. Mũi thẳng, gò má cao, đỏ hồng trong ánh sáng chói lọi buổi trưa. Nàng đẹp như một hòn đá quý không mài dũa. Nom thoáng thấy gã, cặp mắt của nàng hơi bối rối. Nhưng nàng vẫn giữ đầy vẻ thản nhiên đến lạnh lùng, bàn tay kín đáo khép hai vạt áo lại. Cử chỉ ấy làm gã lúng túng. Gã lê cái nạng tiến sát lại hàng rào nắn vu vơ mấy cái nan xộc xệch rồi lại quay vào. Gã nhận thấy hết sự trơ trẽn trong lòng mình. Lần này gã lại ngả người trên ghế xích đu và nhìn ra ngoài đường cái. Con đường đất đỏ lổn nhổn những ổ gà bắt đầu chạy từ đường nhựa liên tỉnh ngoài bến đò, qua những lùm dừa xanh ngắt, len lỏi vào những xóm hẻo lánh miền quê. Từ chỗ gã ở đến cầu đò không bao xa. Ngồi ở đấy, gã có thể nghe thấy tiếng động cơ xe lôi nổ ròn rã, tiếng ô-tô chạy rầm rì, và tiếng đò máy ì ì vang trên mặt sông.

Tất cả dân chúng quanh đây phần lớn đều sống nhờ ở sự thịnh vượng của bến sông ngoài ấy. Hàng xóm của gã, sát nách là vợ chồng lão Năm Bi. Cặp vợ chồng, theo ý gã, điển hình cho sự bất công và chênh lệch nhất trên cõi đời này. Bên người đàn bà đẹp, lão Năm Bi chỉ là một con người béo ụ ị, cái bụng lúc nào cũng xệ xuống, quanh năm chỉ bận một cái quần đùi trễ quá rốn và một chiếc áo thun rách nát đàng lưng. Suốt ngày lão quần quật trên chiếc xe lôi gắn máy trên đường liên tỉnh, vì thế nước da đen thui và bóng nhẫy như đồng hun. Tuy xấu người nhưng tốt nết, lão rất cưng vợ và quý con. Hồi còn chưa lớn xộn chiều nào cũng vậy, trước khi trở về tắm rửa, lão cũng chất bốn đứa nhỏ lên thùng xe, « phóng » một hơi vào trong đồng hừng gió mát. Bọn trẻ khoái chí cười vang như nắc nẻ. Trong lúc ấy, người vợ đặt được đứa út ngủ trên vông, đi dọn dẹp rồi lăm lũi xuống bụi chuối ven sông tắm giặt rất lâu trong ánh sáng nhá nhem của buổi hoàng hôn.

Bên cạnh nhà Năm Bi là nhà mẹ con cô Hảo. Cô Hảo thấy nói làm thợ may ở bên tỉnh. Vì vậy thỉnh thoảng đôi ba tuần cô mới về một lần mà lần nào cô cũng diện đồ dài, xách bóp, đeo vàng túi bụi nên ai cũng ngỡ cái nghề may lương thiện của cô ta. Mỗi lần thấy bóng cái áo dài hoa hoét của cô hiện ra dưới bóng mát của rừng dừa, bọn trẻ trong xóm ủa đến trước tiên. Như một bà tiên nhân từ, cô Hảo phân phát cho từng đứa khi thì phong bánh đậu, khi thì chiếc kẹo tây, hoặc ít nhất thì cũng một khoanh bánh bông lang có mùi trứng gà thơm phức. Sự rộng rãi của cô Hảo làm mọi người quên hẳn điều mờ ám trong nghề nghiệp của cô. Chỉ có Tài Nhì là hay nói bằng quơ:

– Ngon không! Nghề *may* mà có cơ như vậy thì mới vợ tui cũng đi *may* phút.

Tài Nhì cùng vợ mới cưới sống chui rúc trong một cái túp gần hồ cá tra. Mộng lớn trong đời hẳn là có tiền mua được một cái xe gắn máy thay cho chiếc xe đạp cũ kỹ như sắp oằn xuống bởi sức nặng của cái thùng xe. Những buổi chiều

ế khách, ngồi vêu ở bến đò, Tài Nhì thềm thuồng nhìn các bạn nhấn cái bàn đập cho máy nổ giòn tan, rồi sang số toanh toách, rồi cái xe vù đi, bon bon trên đường nhựa, mỗi khách ngồi trên là mười đồng, gấp đôi, gấp ba cái giá một cuốc xe của hần đập cộm rộm trên đường đất nẻ gồ ghề.

Rồi cú thể, ngày ngày gò lưng trên chiếc xe cũ kỹ, Tài Nhì vẫn tưởng tượng như mình đang cưỡi trên chiếc xe « phon lit », hùng dũng phóng trên đường nhựa thẳng băng với kiểu sang số năm chục ki lô mét giờ. Bằng cái trò chơi ấy, gã cũng thấy mình bớt mệt đi nhiều.

Xong bữa cơm, bọn trẻ nhà Năm Bi túa ra ngoài ngõ. Người đàn bà một tay cắp cái rổ lớn, một tay xốc đứa út bên cạnh sườn đi ra vại nước.

Ngồi trong hàng hiên, Sinh thu cái nạng lại gần mình rồi với lấy tờ báo đọc lại uể oải.

Qua kẽ hở của cánh tay, gã nom thấy khuôn mặt của thiếu phụ đỏ hồng lên dưới nắng. Nàng cúi xuống đặt cái rổ lên mấy viên gạch rồi thò tay

ra rút những mớ quần áo vàng khè khô cong trên dây thép. Thằng út bị chói mắt rúc mãi cái đầu chốc lỏ vào ngực mẹ.

Cái bụng giun của nó phưỡn ra, dít tong teo còm côi, hai cẳng chân đen sạm và đầy mụn lở. Một lát, thiếu phụ đi vào. Nét mặt cô độc, lạnh lùng. Hai con mắt đục lờ lờ ngó xuống đất. Vành môi hơi mím lại, suốt đời như mím lại. Sinh chưa bao giờ thấy nàng nở một nụ cười.

Lúc bóng của nàng khuất sau tấm liếp xô lệch, Sinh cũng cau có chống nạng đứng dậy. Gã có cảm giác như người đàn bà vừa ném một hòn đá vào vùng ý nghĩ của gã khiến lòng gã xao động, tấm tức. Cuộc đời của gã ở đây, nếu không bị nhân vật ấy xen vào thì chắc gã đã hoàn toàn vui lòng cam phận sống với những ngày tàn tật, nhàn hạ của mình.

Ngày trước gã đi theo kháng chiến dự nhiều trận đánh lớn ở chiến dịch Tây Bắc. Gã đã đi qua nhiều miền tràn ngập khói lửa. Từ Sơn Tây, Hưng Hóa lên Trung Hà, từ Phú Thọ đi vào Trảng, Sào

hay ngược Thái Nguyên, Tuyên Quang. Đến ngày chiến thắng Phố Lu thì gã mất nghiêng một giò bên phải. Bạn đồng hành của gã bỏ gã lại một làng hẻo lánh vùng đồi núi thượng du. Ở đấy gã bắt đầu cảm thấy mình bị phản bội. Những vị anh hùng đi trước đã được tuyên dương và chỉ tuyên dương một lần. Vì người ta còn bận tuyên dương những vị anh hùng kế theo kế theo nữa. Bởi thế công trạng của gã không đủ tạo thành một tiếng gào thét lớn lao để cho cuộc đời ồ ạt bên ngoài ngó lại. Gã đã bị bỏ rơi thực thụ và gã đã sống vất vưởng với một chiến công thay cho một chân cột của mình. Một năm sau gã trở thành tù binh và được đưa về Hà Nội. Ở đấy, người yêu

ngày xưa của gã đã góa một đời chồng. Cả hai, mặc dầu đều sút mẻ nhưng không có gì ngăn cản cho sự chấp nối mối tình ngày xưa của họ. Gã mang vợ vào Nam theo chuyến tàu di cư thứ nhất... Con người lừng lẫy ngày xưa bây giờ thu lại với chức vụ ông chủ một quán cơm nhỏ hẹp: Quán Ba Sinh. Với một chân cột, một thân hình bệnh hoạn, hầu như không giúp được việc gì

trong cái việc làm chồng để cho vợ gã nương tựa vào đấy làm ăn. Hiển nhiên gã biến thành một thứ « mác ». Mác Ba Sinh, cũng như thể cái biển đề tên « Quán Ba Sinh » treo xô lệch bên ngoài cửa hiệu. Tuy vậy sự đó không làm gã băn khoăn bằng cuộc đời lủi thủi, tối tăm của người đàn bà đẹp bên hàng xóm. Bởi vì cuộc đời của gã như vậy là đã an bài trọn vẹn, rõ ràng như một quân tây xì đã được lật lên. Nhưng cuộc sống và ý nghĩ của thiếu phụ nhà bên vẫn còn đầy vẻ ảm ức, ghen ngào bó chặt ở trong thế giới riêng tư của nàng, mà gã chỉ đoán được phần nào qua ánh mắt.

Gã nằm chợp đi và tỉnh dậy vào lúc chập tối. Chung quanh gã đầy tiếng muỗi bay. Gã châm một que diêm vào ngọn đèn dầu để trên nóc tủ. Trên mặt bàn đã thấy để một cái cà-mên cơm do người ở xách từ quán Ba Sinh mang vào cho gã. Gã trở dậy ra đứng ở hàng hiên. Bây giờ gã mới nghe thấy tiếng ồn ào rộn rã ở nhà bên cạnh. Sinh liếc nhìn qua hàng rào. Gã nom thấy bốn, năm người đàn ông túm tụm quanh một bàn tiệc

kê ở ngoài sân. Ánh sáng đỏ quạch của ngọn đèn đất soi lên những khuôn mặt rạng rỡ một cách thô bỉ. Năm Bi ngồi ở một đầu bàn. Bên cạnh lão là hai chai rượu trắng. Ngực lão phanh trần, mỡ lụng nhụng, đen bóng. Lão có vẻ say sưa nhất. Giọng nói của lão kè nhẹ, tiếng cười sặc sụa rượu. Lúc vợ lão ra tiếp cơm vào một cái liễn, lão bá lấy cổ nàng rồi vít xuống. Khuôn mặt của nàng giầy giụa trong cái mồm bóng mỡ và lồm chồm râu ria của lão. Lão phá lên cười, mọi người phá lên cười theo. Có hàng chục con mắt long lanh nhìn chòng chọc vào cái cổ trắng nõn của nàng phủ lòa xòa những sợi tóc. Một lát nàng vùng ra, đi khuất vào trong bóng tối. Gã Ba Sinh thấy miệng mình đắng lại. Gã trở lại chiếc ghế xích đu quen thuộc và châm thuốc hút. Hình ảnh những mẫu sống sôi nổi ở bề mặt trái sự êm ả làm gã muốn mình khóc được như một đứa trẻ. Khói thuốc không làm gã thú vị gì hơn nên gã búng nửa điếu thuốc cháy dở ra bờ mương. Ánh sáng đỏ lừ uốn cong một vòng rồi tắt ngấm trong bóng tối. Gã khập khiễng đứng dậy đi vòng ra cầu nước đằng sau nhà. Gã vục cái gáo vào chum và dội lên người

những gáo nước mát lạnh để dẹp xuống những ý nghĩ khinh bỉ chính mình.

Khi trời hơi khuya thì vợ gã trở về. Người đàn bà ngày trước chi phối tâm hồn gã bao nhiêu thì bây giờ càng mờ nhạt như một cái bóng bấy nhiêu. Đối với sự vất vả của nàng, gã không chia xẻ được gì hết. Bởi thế, nếu cứ coi cuộc đời là một sự vật lộn không ngừng, thì gã là kẻ thua cuộc. Cô độc. Hoàn toàn cô độc, ngay cả trong những phút vợ gã trở về huyền thuyên nói về những món lời lãi, những mẩu chuyện vui hoặc những dự định sẽ làm trong tương lai. Lúc thối tắt ngọn đèn trên nóc tủ, gã thường thao thức trong tiếng súng vọng lại từ ngay ngoài đồng hay ở rất xa, trong tiếng ngáy đều đặn của người đàn bà sau một ngày vất vả, và gã muốn khóc nhưng không bao giờ khóc được, mặc dầu chỉ một hai giọt nước mắt trên vành mi.

Sáng sớm hôm sau, bên nhà Năm Bi có tiếng xô xát. Giọng Năm Bi gầm lên như một con thú dữ:

– Trời đất ơi! Thế thì sao mà không đâm đầu xuống sông mà chết đi cho rồi, con kia!...

Một rổ bát đĩa bị đá tung lên loảng xoảng và giọng lão ta thất thanh đi:

– Nó vào từ hồi nào!...

Người đàn bà đáp:

– Hồi nửa đêm!...

– Bộ mà muốn nó hay sao mà mà không gọi ông. Ông biết rồi. Tụi bay phục rượu cho ông say rồi bay ngủ với nhau ngay trong cái nhà này. Ông giết!...

Lão chồm lên. Những cánh tay hộ pháp của lão giáng huỳnh huych xuống đầu, xuống lưng người đàn bà. Thằng út oà lên khóc ngằn ngặt. Gã Ba Sinh nghe thấy lần đầu tiên nàng to tiếng trong xóm nhỏ:

– Nếu tôi muốn nó thì tôi không thèm nói cho ai biết hết. Ông uống rượu với nó rồi ngủ say như chết. Nửa đêm nó lên vào...

– Bộ mày cầm sao mày không la làng lên.

– Nhưng nó có dao, có súng.

– Thế thì bay chết đi còn hơn là để nó làm nhục thân bay. Đàn bà đạo đức không có thứ nào cầm miệng thóc như bay đâu.

– Bộ tưởng tôi ham sống lắm sao. Nhưng lũ nhỏ đó, nuôi nổi một mình không?

– Chết cha hết cả tụi bay đi. Trời ơi! Mày ngủ với nó thì tao còn mặt mũi đâu trông thấy mày nữa.

Lão lại xông đến túm tóc nàng và đánh xuống như mưa. Tấn thảm kịch kéo dài đến quá trưa. Hàng xóm xúm lại xem, nhưng lão vác dao đuổi về hết, rồi ra trèo lên ngói trên chiếc xe lôi để ở giữa sân nắng. Một tay lão lăm lăm con dao, một tay lão ngửa cổ tu từng ngụm rượu trắng. Mặt lão đỏ tím lại. Mắt lão lừ lừ như hai cục lửa. Bọn trẻ con nhà lão bỏ hết ra ngoài ngõ. Người đàn bà vẫn nằm ti tỉ khóc ở buồng trong.

Ngoài vườn dừa đối diện với sân nhà lão xuất hiện mấy người lính áo đen xách súng đi tuần lượn đi, lượn lại. Một lát bọn họ ngói xuống một gốc cây nói chuyện om xòm. Những họng súng chụm lại, chĩa lên trời cao. Cây lười lê cắm ở ngọn súng phản chiếu ánh sáng nom sáng quắc.

Ngày hôm đó, lão Năm Bi không cho xe ra ngoài. Hôm sau, hôm sau nữa cũng vậy. Bọn trẻ bắt đầu đói, khóc như ri. Những trận xô xát giữa hai vợ chồng lại xảy ra. Một lần cuối cùng, người đàn bà rít lên như một con trăn bị thương quằn quại:

– Đồ hèn như con chó! Có giỏi sao không tìm nó mà trả thù, lại đi trút cái nhục lên đầu con này. Nó còn đấy! Đi đi!

Mặt lão Năm Bi xám ngoét lại. Lão nhìn nàng trừng trừng rồi bỏ đi. Câu nói ác nghiệt của nàng đã chấm dứt sự êm ái của gia đình lão.

o O o

Một buổi sáng sớm, người ta thấy xác lão ở ngoài đồng. Quả lựu đạn nội hóa đeo ở bụng.

Cuộc đời của Năm Bi chấm dứt nhanh chóng không khác một quân tốt được nhắc ra khỏi bàn cờ. Êm thấm. Duy chỉ có đời sống hai gia đình nhờ đó mà thay đổi hẳn:

* Tài Nhì nhận nuôi mấy đứa trẻ nên hẳn được cho không cái xe « phon lít » mà suốt đời hẳn hằng mơ ước.

* Còn thiếu phụ xinh đẹp bên hàng xóm có khuôn mặt mà không bao giờ Ba Sinh quên được, đã đi theo cô Hảo sang bên tỉnh lỵ. Ở đó, nàng sẽ đi theo Hảo làm *thợ may*.

HẾT

TÁC PHẨM CỦA NHẬT TIẾN

ĐÃ IN:

NHỮNG NGƯỜI ÁO TRẮNG *truyện dài 1959*

NHỮNG VÌ SAO LẠC *truyện dài 1960*

THÊM HOANG *truyện dài 1961*

giải Văn Chương toàn quốc 60-61

NGƯỜI KÉO MÀN *tiểu thuyết kịch 1962*

MÂY HOÀNG HÔN *truyện dài 1962*

ÁNH SÁNG CÔNG VIÊN *tập truyện ngắn 1963*

SẼ IN:

CHUYỆN BÉ PHƯỢNG *truyện dài*

MẦM HỒI SINH *truyện dài*

NHẬT TIẾN

ÁNH SÁNG
CÔNG VIÊN

NGÀY NAY - 1963